

Lunds universitet
Sociologiska institutionen
Medie- och kommunikationsvetenskap
Magisteruppsats
VT 2004

¿spanglish?

– **la jerga loca**

En kulturanalytisk studie av fenomenet spanglish

Författare: Agnes Marx
Examinator: Gunilla Jarlbro
Handledare: Fredrik Miegel

ABSTRACT

Författare: Agnes Marx

Titel: ¿Spanglish? La jerga loca: En kulturanalytisk studie av fenomenet spanglish.

Handledare: Fredrik Miegel

Avdelning: Medie- och kommunikationsvetenskap

År: 2004

Problem: I dagens teknologiskt och kulturellt globaliserade värld skapas nya tendenser och riktningar för vår kultur. Möjligheten för språk- och kulturmöten av olika slag ökar och med dessa följer blandandet av kulturer med alla dess implikationer, innefattande språket, som grundläggande sammanhållningsfaktor. Språk- och kulturmöten kan resultera i en företeelse som spanglish, vilken är en blandning mellan spanskan och engelskan.

Syfte: Uppsatsens syfte är att försöka förstå hur spanglish kan ses i relation till sociala, kulturella och globala processer, samt vilka funktioner fenomenet har. Med hjälp av uppsatsens fyra genomgående teman (språk, globalisering, diaspora och föreställda gemenskaper) vill jag ta reda på följande frågeställningar:

1. Hur kan man förstå spanglish som språkligt fenomen?
2. Hur kan man förstå spanglish i relation till övergripande sociala processer som globalisering och diaspora?
3. Hur kan man förstå spanglish som uttryck för en social och kulturell gemenskap?

Slutsatser: Efter att ha undersökt spanglish i enlighet med kulturanalysen, kan jag se att spanglish som språkgemenskap kan ha funktionen av en identitetsmarkering och för att stärka samhörigheten talare emellan. Spanglish, som produkt av globaliseringen, är ett sätt att markera sin etnicitet och sin kulturella identitet, samtidigt som det som föreställd gemenskap kan stärka gemenskapen i gruppen och framhålla den ursprungliga kulturen med stolthet. Spanglish har vissa likheter med diasporakulturen, bland annat i tillbakagången till traditionella företeelser och orienteringen mot hemlandet, men är inte fullständigt en diasporakultur då den enligt mig mer kan liknas vid en hybridiserad identitet, en bikulturell produkt av samtida processer, som i denna korsning mellan två kulturer skapar en hybrid som resulterar i åtskilliga kulturella artefakter och symboler för kulturmötet.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Syfte och frågeställningar	1
1.2. Uppsatsens disposition	1
1.3. Varför spanglish?	1
2. Bakgrund	2
2.1. Latinamerikaner i USA	2
2.2. Vad är spanglish? (¿Qué es el espanglés?)	2
2.3. Två språk möts	3
3. Metod	4
3.1. Kvalitativ metod	4
3.2. Avgränsning	4
3.3. Urval	4
3.4. Tillvägagångssätt	5
3.5. Vetenskaplig referensram	5
4. Teoretiska utgångspunkter	7
4.1. Språk	7
4.2. Globalisering	8
4.3. Föreställda gemenskaper	9
4.4. Diaspora	10
4.4.1. Hybridiserade identiteter	11
5. Analys	11
5.1. Spanglish som språkfenomen	11
5.1.1. Oberoende av nationsgränser	13
5.1.2. Ebonics och Yiddish – en jämförelse	13
5.1.3. ”A vato like me”	15
5.1.4. ”Llamos para delivery”	16
5.2. Spanglish och globalisering	17
5.2.1. Återupprätta identiteter	17
5.2.2. Skapandet av nya kulturella zoner	19
5.2.3. Negativa effekter	20
5.2.4. Fundamentalister vs Kosmopoliter	21
5.3. Spanglish som en föreställd gemenskap	22
5.3.1. Ny typ av föreställd gemenskap	24
5.3.2. Latinboomen	25
5.3.3. Factor Miedo och den medierade latinogemenskapen	25
5.3.4. Gemenskap i anonymitet	26
5.3.5. ”Official English”	28
5.3.6. Förstärkande effekt	29
5.4. Spanglish som en diasporakultur	30
5.4.1. Spanglish som en del av en diasporisk kultur	31
5.4.2. Återetablering av identiteten	32
5.4.3. Spanglish som en hybridiserad identitet	33
5.4.3.1. Uttryck för en hybridiserad kultur	34

5.4.3.2. "En vanlig blattkille"	36
5.4.3.3. "Living in spanglish"	37
6. Resultatdiskussion	39
6.1. Spanglish som ett uttryck för en global tillvaro	39
6.2. Attityder om spanglish	40
6.3. "Hasta la vista, baby"	41
6.4. Framtiden för spanglish?	42
7. Källförteckning	44
Bilagor	
Intervju med Ilan Stavans, <i>The Barcelona Review</i> , Nummer 40; januari – februari 2004	
Intervjufrågor till intervjuer med Jean Hudson och Peter Hervik	

1. Inledning

1.1. Syfte och frågeställningar

Uppsatsens övergripande syfte är att undersöka spanglish för att försöka förstå hur detta kan ses i förhållande till nutida processer på det sociala, kulturella och globala området samt vilka sociala och kulturella funktioner spanglish har. I enlighet med detta syfte utgår jag från följande huvudfrågeställningar:

1. Hur kan man förstå spanglish som språkligt fenomen?
2. Hur kan man förstå spanglish i relation till övergripande sociala processer som globalisering och diaspora?
3. Hur kan man förstå spanglish som uttryck för en social och kulturell gemenskap?

Uppsatsen har fyra genomgående teman vilka är: språk, globalisering, föreställda gemenskaper och diaspora och jag vill undersöka hur spanglish kan förstås som ett nutida fenomen i samband med dessa.

1.2. Uppsatsens disposition

Jag börjar med att i bakgrunden tala om situationen för latinamerikaner i USA idag och beskriver sedan vad spanglish är, samt en bakgrund till språkkontakt. Metodkapitlet finnes före teorikapitlet eftersom teori och analys har ett tydligt samband i uppsatsen. I teorin går jag igenom uppsatsens fyra genomgående huvudteman: språkbegreppet, globalisering, föreställda gemenskaper och diasporabegreppet, vilka även återkommer i analysen. I analysen går jag från större övergripande processer i samhället, ner till vad jag menar att spanglish kan ses vara idag och dess konkreta uttryck. Slutligen diskuterar jag uppsatsens slutsatser och resultat i resultatdiskussionen.

1.3. Varför spanglish?

Varför skriva en uppsats om spanglish? Då jag alltid har varit intresserad av den latinamerikanska och spanska kulturen har jag länge velat studera aspekter ur denna på närmare håll. Under senare år har den latinska kulturens inflöde blivit allt vanligare i den västerländska kulturen, och detta har gjort att mitt intresse blivit allt starkare. Efter att ha läst Ilan Stavans bok *Spanglish* (2003) blev jag intresserad av fenomenet spanglish och i samband

med en intervju av författaren bestämde jag mig för att ämnet för min magisteruppsats skulle vara just detta. Tidigare har jag ofta varit i kontakt med olika spanglishföreteelser (språkliga såsom musikala och andra kulturella), utan att vara direkt medveten eller reflektera djupare över att detta var just spanglish, eller rättare sagt att det gick under benämningen spanglish, vilket jag tror är vanligt idag.

2. Bakgrund

2.1. Latinamerikaner i USA

Latinamerikaner är idag USA: s största minoritetsgrupp, år 2003 var beräkningen av antalet så kallade latinos i USA 38.8 miljoner (Stavans 2003: 5). Latinamerikaner utgör idag ca 12.5 % av befolkningen och är ofta yngre än andra minoritetsgrupper med en genomsnittsålder på 25.9, år 2000, jämfört med 35.3 år för hela befolkningen i USA. Personer födda i USA med latinamerikanska föräldrar är historiskt sett fler än de utlandsfödda. Latinos i USA finns mestadels koncentrerade kring gränserna till Mexiko och från början av den angloamerikanska bosättningen i regionen har de engelsktalande och spansktalande invånarna haft nära kontakt med varandra (Fought 2003: 11f). När dessa regioner amerikaniserades, ökade talandet av spanska och engelska i regionen, och när två tredjedelar av Mexiko såldes till USA år 1848 (den så kallade Treaty of Guadalupe Hidalgo) var föreningen av de två kulturerna omfattande (Stavans 2003: 39).

2.2. Vad är spanglish? (¿Qué es el espanglés?)

Spanglish är i grunden en språklig blandning mellan det engelska och det spanska språket, i vilket man använder sig av vissa av de två språkens strukturer, bland annat kodväxling (se nästföljande avsnitt). Spanglish används i USA i trakterna som gränsar till Mexiko, i amerikanska storstäder, men även andra delar av USA, samt även världen runt där större mängder av spansktalande och personer med latinamerikansk börd befinner sig. Ilan Stavans (2003), som jag ofta refererar till i uppsatsen har en egen definition av spanglish: "The verbal encounter between Anglo and Hispano civilisations" (Stavans 2003: 5). Spanglish är inte enbart ett lingvistiskt fenomen (även om detta kan vara utgångspunkten och grunden i fenomenet spanglish) utan inkluderar även den kulturella blandningen mellan den amerikanska/västerländska och den spanskspråkiga/latinamerikanska kulturen, med allt vad detta innefattar.

Spanglish som språk har många olika namn, exempelvis: *español bastardo*, *inglañol*, *papiamento gringo*, *chicano spanish*, *tex-mex*, *cubonics* (Stavans 2003). Detta är ett resultat av att det finns många olika former av spanglish, beroende på var i världen man talar det. Dessa olika former av spanglish låter olika men ofta finns ett sammanbindande element som gör att man kan definiera det som spanglish och skapa en förståelse talare emellan. ”La jerga loca”, som jag har låtit vara undertiteln för denna uppsats, är en benämning som direktöversatt betyder ungefär ”det galna språket” och med detta menas enligt Stavans, som han säger i vår intervju: ”the tounge of those without access to power”. ”Det galna språket” symboliserar även kritikernas perspektiv av spanglish, och är något som spanglish ofta benämns vara, eftersom det många gånger anses vara ett ostrukturerat hopkok av språken. Spanglish har ofta anklagats för att inte vara ett riktigt språk, och mer en dialekt, som talas av spansktalande som inte lärt sig engelska ordentligt.

Ett exempel på hur spanglish kan se ut, för att visualisera för läsaren, är följande text som är ett utdrag ur en krönika skriven av en kolumnist för tidningen *The Economist*, angående den vardagliga användningen av spanglish: ”Latinos, depending where they are in the United States, may *vaquiunear* or *vacunear* the carpet in the *utiliti*, before going out to *hanguear* at the *mol* where they might buy some *blueyins* to boost their *sexapil* before *buquiando* a show attended by the *butifulpeepo*, unless it was already *overbukiado*. To finance all this, they might *aplicar* for a *partain* to get more *moni*”. (http://www.economist.co.uk/books/displayStory.cfm?story_id=2155284, 2004-02-23).

2.3. Två språk möts

För att klargöra hur en språkblandning som spanglish har kunnat uppstå, kan man fråga sig hur ett möte mellan två språk kan ske? (I boken *Language Contact* kallar författaren mötet mellan två språk för ”language contact” vilket jag hädanefter kommer att översätta som ”språkkontakt”). Den enklaste definitionen av språkkontakt är ”användandet av mer än ett språk på samma plats vid samma tidpunkt”, dock med någon slags kommunikation mellan talare av olika språk. Fenomenet finns överallt och det finns inga bevis för att några språk har utvecklats i total isolation från andra språk, menar Thomason (2001: 8). Språk har varit i kontakt med varandra sedan människor talade mer än ett språk. Språk kan blandas på olika sätt, exempelvis när individer från en grupp ansluter sig till en annan, genom sociala praktiker som att gifta sig med någon från en annan etnisk grupp eller immigration. Enligt Thomason (ibid.: 15ff) är den vanligaste orsaken för språkkontakt förflyttningen av en grupp till en

annan grupps territorium, antingen fredligt eller ej. Även immigration av mindre grupper som ansluter sig till den existerande befolkningen, istället för att erövra deras territorium, är ett idag vanligt fall av språklig kontakt (Thomason 2001: 15ff). Alla aspekter av språkets struktur kan överföras från ett språk till ett annat vid de rätta sociala och lingvistiska förhållandena (ibid.: 11). Kodväxling, vilket man använder i spanglish, är användandet av material från två eller flera språk av en och samma talare i samma konversation. Kodväxling kan handla om att byta från ett språk till ett annat i en menings slut/byte eller kan även handla om kodblandning, där bytet infaller i samma mening (ibid.: 132).

3. Metod

3.1. Kvalitativ metod

Jag har valt att genomföra denna uppsats med hjälp av en kvalitativ metod. Jag gör en slags kulturanalytisk fallstudie där jag med utgångspunkt i spanglish även försöker belysa mer generella processer i kultur- och samhällsutvecklingen.

3.2. Avgränsning

Jag har valt att analysera spanglish som fenomen och ser då på detta som en blandning mellan ett socialt, lingvistiskt, kulturellt och globalt fenomen. Jag har dock valt att avgränsa mig till spanglish mer som ett socialt och kulturellt fenomen, än dess specifika lingvistiska uttrycksformer.

3.3. Urval

Jag har sökt på Internet med hjälp av sökord som spanglish, spanglish media, Ilan Stavans och chicano english. Där har jag hittat mängder av referenser till boken *Spanglish* (Stavans 2003), samt mycket allmän fakta om fenomenet i form av tidningsartiklar och spanglishlexikon. I samband med denna uppsats intervjuade jag författaren av boken *Spanglish*, Ilan Stavans för tidningen *The Barcelona Reviews* räkning. Jag har valt att använda mig av Stavans bok eftersom den vid tillfället var den enda bok, vad jag hittat, som tar upp ämnet spanglish som ett viktigt samtida fenomen, samt att boken jämte Stavans namn ständigt förknippas med fenomenet spanglish (det är svårt att söka på ordet spanglish på Internet utan att se Stavans namn), vilket jag uppfattar som ett tecken på att det är en viktig bok. Ilan Stavans var även organisatör av den första internationella konferensen om spanglish som hölls i USA i april

2004 vid Amherst College. Andra nyckelböcker jag tar upp är Benedict Andersons *Den föreställda gemenskapen* (1993) och Paul Kennedy et al's *Communities Across Borders* (2002). Sarah G. Thomasons *Language Contact* (2001) har jag använt mig av då jag i den hittat mycket intressanta infallsvinklar på fenomenet lingvistik och den speciella typ av kodväxling som används i spanglish, samt även bakgrundsinformation om språkkontakt.

3.4. Tillvägagångssätt

Förutom litteratur- och informationssökning om ämnet, har jag genomfört två intervjuer i syfte av bakgrundsmaterial, med Peter Hervik (vik. universitetslektor) och Jean Hudson (lektor i engelska samt fil. dr. i engelska) på IMER på Malmö Högskola. Dessa intervjuer genomfördes den 16 april 2004 på IMER, spelades in på en Sony Talk Book och tog ca 45 minuter var. Efter att läst igenom den litteratur jag valt ut och studerat ytterligare källor (Internetkällor samt information från mina genomförda intervjuer) har jag försökt se samband mellan de huvudteman som jag har för uppsatsen; globalisering, föreställda gemenskaper och diaspora. Ofta har jag märkt att dessa begrepp går hand i hand med varandra, exempelvis då diasporabegreppet och teorier om globalisering ofta kopplas samman i litteraturen, samt även föreställda gemenskaper i form av diasporiska gemenskaper. Detta har ibland medfört svårigheter i att särskilja de olika begreppen vid analysen, men är även en indikation på att begreppen i många hänseenden har ett tydligt samband. Jag har försökt se materialet från olika perspektiv i enlighet med kulturanalysen och att se språket som ett slags kommunikationsverktyg som även kan förmedla samt visa på kulturella spänningar i ett samhälle. Jag har i min analys försökt vara öppen för nya tolkningar och att associera olika begrepp till varandra samt att tänka i liknelser, att jämföra olika begrepp och teorier med varandra för att försöka se ett mönster.

3.5. Vetenskaplig referensram

Jag gör en kulturanalys vilken går ut på att förklara vilken logik som ligger bakom olika kulturella fenomen. Det kan exempelvis vara de olika symboliska uttryck som förenar människor genom en gruppidentitet. En kulturanalys går ut på att hitta förklaringar för att förstå vilka värden och idéer som är centrala för de människor som agerar, och vilka logiska följder detta får med sig. Den empiriska referensen är ofta vardagsliv, med allt vad det innebär (Arvidsson 2001: 106). Jag ser spanglish som en slags kultur under framväxt och det är denna kultur som underkastas en kulturanalys i denna uppsats. Spanglish som en kultur manifesteras

enligt mitt synsätt i olika former av kulturella artefakter såsom musik, litteratur och språk och är en slags (språk-) gemenskap vilken närmast kan liknas vid en slags subkultur då medlemmarna ofta är i en minoritetsposition i samhället. Spanglish ses alltså av många som en slags motkultur, som en manifestation mot assimilation i (det amerikanska) samhället och därmed förstärks den maktaspekt som kulturanalys ofta uppehåller sig vid.

För att kunna göra en kulturanalys är det viktigt att förstå betydelsen och innebörden av ordet kultur. Kultur innebär odling och motsatsparet natur och kultur gör att kultur här betyder det av människan skapade i motsats till det av naturen givna. Kultur användes länge som ett överordnat begrepp på nationell/etnisk nivå, främst knutet till språket som sammanhållande faktor (Arvidsson 2001: 14ff). En kultur enligt detta synsätt är alltså att den hålls samman av människor som samverkar med varandra medvetet eller omedvetet i olika situationer (ibid.: 17). Kultur är även de koder, föreställningar och värden som människor delar och kommunicerar i socialt handlande, ett slags kollektivt medvetande (Ehn 2001: 9). Mycket av vår kulturella kompetens ingår i de första levnadsårens lärande och anses av oss då som självklar. Vi har alla skilda föreställningar om hur världen är uppbyggd, och enligt Arvidsson et al är kultur "... den lins genom vilken vi betraktar världen" (Arvidsson 2001: 19). Kultur innebär även olika typer av gemenskap och delaktighet, och frågeställningar kan då vara: hur går det till när olika individer förenas, vad består det kulturella i, hur identifierar sig människorna med varandra? Hur blir människorna delaktiga i en gemenskap? (Ehn 2001: 9).

Några av de viktigaste kulturanalytiska uppgifterna är att undersöka spänningar mellan kultur och samhällsstruktur, mellan individuella erfarenheter och allmänna mönster. Kulturbegreppets potential som kritiskt verktyg i analysen av etablerade/dominerande synsätt och dess förmåga att visa dolda verklighetsuppfattningar, gör makt och motstånd till centrala kulturanalytiska forskningsfrågor (ibid.: 170). Genom att växla mellan olika kulturella perspektiv kommer man närmare verklighetens mångtydighet. Människor är bärare av medvetna och omedvetna föreställningar som uttrycks i handlingar och språk, kläder och så vidare. Kulturanalysen är särskilt givande i denna vardagliga aspekt. Det aktiva kulturskapandet betonas genom att ifrågasätta ledande synsätt och föreställningar och genom nya erfarenheter omformas tankesätt och livsstilar. Motkulturer kan då uppstå samt alternativa synsätt och kampen om vilken verklighetsbild som är mest giltig fortgår, detta för att försvara en viss livsstil eller att etablera nya, och kulturen kan då brukas som ett maktmedel i olika situationer, eller konflikter. Kollektiva identiteter och sammanhållning främjas och markeras

med symboler och riter (Ehn 2001: 10). Ett exempel på möjlig kritik mot kulturanalysen kan vara att det möjligen kan bli en subjektiv analys där forskarens förhållningssätt skiner igenom alltför väl.

4. Teoretiska utgångspunkter

4.1. Språk

Douglas (i Johansson, 1996: 89f) anser att när vi talar utför vi lingvistiska ritualer som bekräftar det egna kollektivets känslor och föreställningar men även reproducerar de gemensamma värderingarna och de sociala relationerna. Då är språket ett sätt att förmedla kollektiv information som stärker den sociala solidariteten. Språk, samt ritualer och exempelvis musik, är kulturellt kodade aktiviteter som endast kan förstås av dem som är insatta i dessa koder. Enligt Douglas är då en kod ett slags kulturellt mönster av gemensamma föreställningar som kännetecknar en grupp eller ett samhälle (ibid.).

Språket är en av de viktigaste resurserna för att skapa och upprätthålla kulturell gemenskap, exempelvis på etnisk/nationell nivå (Arvidsson 2001: 18). Språk förmedlar förutom kommunikation genom ord, också betydelser genom variationer i form. Skapandet av särskilda uttryck, som ingen utanför gruppen besitter eller förstår är något som stärker gruppsamhörigheten, en viss användning av ett språk kan även markera ett ställningstagande till det normala i samhället. Vem försöker man vara i sitt språk? Vill man ha ett specialistspråk som utanförstående inte förstår? Hur påverkas minoritetens språk om det finns en majoritet? Och vems perspektiv finns i språket? (ibid.: 110). Nyare forskning har poängterat etnicitet och dess påverkan för språkskifte, då man ser språket som en symbol för etnicitet och språklojalitet, vilket har att göra med folks attityder gentemot sitt språk (Thomason 2001: 21f). Språket är en stark symbol för missgynnade grupper i ett samhälle (ibid.: 47). Hervik menar i vår intervju att det kan visa upp, manifestera, vissa sociala gruppers ställning i ett samhälle eller vara ett sätt att positionera folk på.

Vad är skillnaden mellan en dialekt och ett språk? Eftersom många kallar spanglish för en dialekt måste skillnaden klargöras. Hudson nämner i vår intervju att så fort man sätter upp nationella gränser för ett område så blir det ett ”språk” som talas i det specifika området, ”ett språk är en ”dialekt” med en flagga, en armé och en styrande regering”.

4.2. Globalisering

Anthony Giddens (2001: 11) menar att globaliseringens effekter kan ses överallt i världen, politiskt, kulturellt, teknologiskt, ekonomiskt och i våra traditionella familjestrukturer. Den globala marknaden är mer utvecklad än någonsin, vilket inte har med nationella gränser att göra och därför har nationer mist deras makt. En av globaliseringens många konsekvenser är förskjutningen av makt från lokala arenor till den globala arenan, men enligt Giddens leder detta även till skapandet av en lokal autonomi med lokala nationalistiska tendenser. Enligt Giddens hjälper globalisering till att återupprätta lokala kulturella identiteter samt bland annat att skapa nya kulturella zoner (ibid.: 13). Då man kan se globalisering som att väst influerar resten av världen och exempelvis förstör lokala kulturer, menar Giddens att det tvärtom även sker en decentralisering, då icke västerländska länder influerar väst, exempel på detta är den latinisering som skett i Los Angeles (ibid.: 16). Det finns givetvis även dem som betonar globaliseringens negativa konsekvenser, bland dem Zygmunt Bauman (2000) som bland annat framhåller att det sker en polarisering, rumslig segregering, att den nya teknologin lett till en defysikalisering och att farliga fundamentalistiska tendenser kan skönjas.

Fundamentalismen har enligt Giddens (2000: 47f) uppkommit på grund av globaliseringen och skapat en motsättning mellan fundamentalister och kosmopoliter. Detta även som konsekvens av den detraditionalisering som sker då vi tvingas bli allt mer reflexiva i våra möten med andra kulturer. Fundamentalister vill gärna bevara och konservera gamla traditioner och levnadssätt medan kosmopoliter är öppna för det nya moderna (globaliserade) samhället och ser detta som en värld av möjligheter. Kennedy et al (2002: 18) menar att en av globaliseringens mer positiva möjligheter är att det även kan bidra till etablerandet av nya gemenskaper vilket kan ge vissa grupper mer styrka, nya gemenskaper kan hjälpa ogynnade grupper att neutralisera oppositionen mot dem. Medverkan i sådana kulturer och gemenskaper kan stärka både individen och gruppen.

Schiller (i Kennedy 2002: 4) menar att transnationell migration skapas av det globala kapitalistiska systemet och blir ett allt mer globalt fenomen då befolkningar i kapitalberoende länder överallt tvingas migrera till kapitalcentra för att överleva. Medlemskap i sådana migrerande diasporiska gemenskaper har länge varit en strategi för att fly ifrån fattigdom och diskrimination. Portes (ibid.) menar att dessa nya transnationella gemenskaper representerar en möjliggörandeprocess för de underordnade grupperna i samhället, vad han kallar för

”globalisering underifrån”, i motsats till ”globalisering uppifrån” det vill säga kapitalismens spridning i världen.

4.3. Föreställda gemenskaper

Medborgarskap kan ses som en föreställd gemenskap, nationalism likaså, och språket som fenomen är även det liktydigt med detta. Benedict Anderson (1993: 21) föreslår att nationen definieras som en föreställd politisk gemenskap. Den är föreställd eftersom enligt Anderson kommer medlemmarna av även den minsta nation aldrig att känna, träffa eller ens höra talas om mer än en minoritet av övriga medlemmar, ändå lever i var och ens medvetande bilden av deras gemenskap. Anderson menar att så gott som alla gemenskaper egentligen är föreställda och att dessa inte känns igen på sin falskhet eller äkthet utan på *hur de föreställs*. Grunden för dessa gemenskaper är ett gemensamt språk. Nationen betraktas alltid (trots den påtagliga ojämlikhet som kan existera) som ett slags horisontellt kamratskap och därmed som en gemenskap (ibid.: 21f).

Matthews (i Kennedy 2002: 74f) menar att ett sätt för minoriteter att besvara maktyttringar från majoritetsbefolkningen är att skapa föreställda gemenskaper. Nationalistiska rörelser fyller fiktiva förhållanden med känslorna och närheten av nära fysiska förhållanden vilket förstärker banden dem emellan. Medlemmar ur gemenskapen känner sig förenade med likasinnade då de tror att de har samma värderingar, även om två olika medlemmar aldrig träffats. Matthews term skiljer sig något från Andersons då han menar att nationalistiska rörelser ofta är majoriteten, som tvingar på minoriteterna deras egna viljor. I diasporans fall, används föreställda gemenskaper enligt Matthews för att föreställa en falsk känsla av tillhörighet, istället för att underkiva minoriteter, och detta behov blir framträdande när medlemmar ställs mot ett motstånd mot deras närvaro, eller mot annorlunda kulturer. Det kan även finnas en förstärkande aspekt till föreställda gemenskaper, som ger stolthet till ens kultur och historia. Föreställda gemenskaper spelar en viktig roll i identitetens formande speciellt för diasporagemenskaper. Kennedy et al (2002: 7) menar att tidigare var fysisk närhet (lokalitet och boendeplats) viktigt och även grundläggande element för gemenskapen. Idag befinner vi oss i en övergång till en mer ”öppen, riskfylld modernitet som karakteriseras av allmän osäkerhet”, och här måste vi konfronteras med informationsrevolutionen och mängder av andra samtida fenomen. Beck (i Kennedy 2002: 21) menar att dagens nya gemenskaper ofta är transnationella, grundas på kulturella synsätt och värderingar, och är konstruerade som

bålverk mot kollapsen av familjen, osäkra arbetsförhållanden och förlorandet av den nationella identiteten. Kennedy et al identifierar olika typer av gemenskaper varav två kan ses relevanta här. Dels de transnationella nationella gemenskaperna där medlemmarna har gemensamma, etniska och nationella intressen, ekonomiska förbindelser, och kulturella likheter. Banden mellan medlemmarna förenar dem i hemlandet med dem runt om i andra länder. Medlemskap här fås genom gemensam etnisk eller nationell härkomst, dock är gemenskaperna heterogena. Den andra typen av gemenskap är de mer utspridda etniska utvandrargrupper som utgör en diaspora vilkas band till hemlandet har en mer symbolisk natur och vilkas medlemmar har mer eller mindre integrerats i andra samhällen, länder. Dessa två olika gemenskaper utgörs av ”naturliga” band som blod, ras, etnicitet och nationalitet (Kennedy 2002: 21).

4.4. Diaspora

En diaspora kan beskrivas som en sammanhållning över statsgränsen som etableras av en etnisk grupp genom invandring i olika länder (Arvidsson 2001: 48). Diasporagemenskapen kännetecknas ofta av dess känslomässiga/nostalgiska och ibland praktiska/politiska band till hemlandet. Man vill ofta återvända till hemlandet och enligt Tölölyan (i Kennedy 2002: 36f) är detta en nödvändig del av definitionen av diasporan. ”Myten av återvändandet” ger också en viss känsla av kontroll över ödet. Hemlandet är ofta platsen dit ens känslor av identitet hör. I emigrationen stannar alltid essensen av livet symboliskt någon annanstans, separerad från vardagen liksom kroppen vore separerad från själen, och emigration blir då en slags död. Nostalg är känslan som förbinder diasporan, där finns en plats långt borta, ett slags förlorat paradiset, där de alla hör hemma. Det kan sägas att denna process av utformandet av ett diasporiskt medvetande i stort sett speglar föreställandet i processen av att bygga moderna nationer i de två senaste århundradena. Det klassiska invandrarsamhället är orienterat mot det nya samhället, men moderna diasporas orienterar sig mot hemkulturen, menar Kennedy et al (ibid.). Emigration leder till en institutionalisering av invandrargemenskaper på grund av konfrontationen med en annan kultur och andra vanor. Dessa institutioner har primärt en konservativ funktion, och utvecklar en defensiv ideologi där den egna kulturen höjs över det nya samhällets kultur. Det finns en inneboende spänning mellan bevarandet av den etniska identiteten och anpassningen till den nya kulturen vilken emigranter måste behärska. Om man inte anpassar sig, kan gruppen få en marginal position i samhället vilket ingen grupp i längden är nöjd med. Anpassar man sig för mycket förlorar invandrarinstitutionerna sina funktioner

och man kan förlora sina kulturella karakteristika. De flesta grupper befinner sig någonstans mellan dessa två poler (Kennedy 2002: 56). Formandet av den etniska identiteten härrör från effekterna av sociala agenter när de implementerar de gamla kulturerna med de nya och med en föreställd gemenskap. Identitetsformande uppfylls av barriärer då alla identiteter alltså påverkas av kulturen och vice versa (ibid.: 72).

4.4.1. Hybridiserade identiteter

Kennedy et al (2002: 38) menar att det dock finns undantag till definitionen av diasporan ovan eftersom alla immigranter inte känner av detta. För andra kan hemlandet bli en slags diffus tanke som innefattas i deras bikulturella och hybridiserade identiteter. Emigranter har ofta multipla identiteter som grundas i mer än ett samhälle och därmed har de alltså en hybridiserad transnationell identitet (ibid.: 171). Om kulturellt hybridiserade emigranter, eller i vissa fall ”västerniserade” emigranter, tar del av diasporan, genom att på olika sätt interagera med hemlandet, verkar detta vara en handling som hyllar hemlandet symboliskt och deras samspel med hemlandet tar plats i en symbolisk kulturell plats där kulturella element kan transformeras genom kreativa processer bortom etnisk identifierbarhet (ibid.: 38).

5. Analys

Jag har disponerat analysen på så sätt att jag utgår ifrån de övergripande processer och tillstånd som skapat dagens spanglish ner till dess konkreta uttryck och position idag. Jag börjar dock med att tala om spanglish som språkfenomen då språket står som utgångspunkt för det hela, och fortsätter sedan med globaliseringsbegreppet och den föreställda gemenskapen, och därefter diasporabegreppet. Sedan går jag in på mer konkreta uttryck av spanglish och denna som en hybridiserad kulturell identitet.

5.1. Spanglish som språkfenomen

Spanglish i sig är en slags *språkgemenskap*, i blandandet mellan spanskan och engelskan, med dess implicerade betydelser. Men spanglish är mer än endast de språkliga och verbala yttringarna av denna blandning, och är alltså även ett fenomen inrymmande andra kulturella aspekter såsom musik, film, dans och annan populärkultur, som visar på blandningen av den amerikanska respektive ”latino”- kulturen. Hur kan spanglish sägas bekräfta och reproducera gruppens känslor, föreställningar och värderingar samt de sociala relationerna, samt stärka den sociala solidariteten, som Douglas (i Johansson 1996) säger? Jag hävdar att spanglish som

en språkgemenskap kan ses som en slags gränsmarkering i samhället, för att understryka den egna gruppens (etniska) identitet i förhållande till andra grupper, exempelvis den egna gruppen som minoritet jämfört med det amerikanska samhället som majoritet. Detta sätt att prata och skriva, vilket går starkt emot det normgivande i samhället, blir en identitetsmarkering med en klart åtskiljande funktion. Detta kan dock stärka den egna gruppen, genom att bland annat skapa en stolthet för sitt ursprung då man använder sig av spanskinspirerade uttryck, och bidra till en slags underliggande protest mot majoritetssamhället, vilken skapar de aktuella sociala relationerna. Att man exempelvis säger "tiempo is money" (tid är pengar), i en reklam på en radiostation i San Antonio (exemplet hämtat från: <http://chronicle.com/free/v47/i07/07b00701.htm>, 2004-03-22), istället för det välkända engelska "time is money" blir till en markering av etnisk identitet som kan ha just dessa funktioner. Som Thomason (2001: 47) menar blir språket alltså en symbol för de missgynnade grupperna i samhället som visar deras sociala ställning. Sättet att prata kan stärka den sociala solidariteten vilket jag menar att spanglish gör, detta genom att skapa en slags empati talare emellan. Stavans (2003: 43) menar att spanglish gör detta då det är en intra-etnisk form av kommunikation. Som Thomason (2001) påpekade i teoriavsnittet, är språket en symbol för etnicitet och här kan man dra en parallell till Arvidsson (2001) som menade att språket är ett viktigt verktyg för att skapa en kulturell gemenskap på etnisk nivå.

Fought (2003) utförde en studie av dialekten Chicano English (vilket inte är spanglish men en variant av engelska som många med mexikansk härkomst talar) där hon studerade ett samhälle i Los Angeles. I studien visades att kodväxling ("användandet av material från två eller flera språk av en och samma talare i samma konversation" (Thomason: 2001: 132)), ofta förekom då talarna ville understryka den etniska identiteten. Många gånger relateras användning av kodväxling till okunskap i språket, men Fought märkte även skillnaden i att de äldre talarna oftast var dem som använde sig av en etniskt relaterad kodväxling, då detta inte berodde på okunskap utan hade en mer politisk och kulturell betydelse, eftersom de ofta växte upp under 60- och 70-talens politiska klimat (Fought 2003: 158f). I fråga om spanglish som språkligt fenomen, samt som en symbol för etnicitet, menar jag att det fungerar på liknande sätt. Företeelsen har alltså två sidor; det finns ett element av "okunskap" (som en delvis anledning till användning av kodväxling) vilket kan vara en fas i att lära sig engelskan, ett steg i en process där man som invandrad (spansktalande) integreras i samhället, och försöker lära sig språket och samtidigt hamnar i detta "mellanting". Å andra sidan är spanglish något

som även redan integrerade människor använder för att betona sin etniska identitet som medför en medveten användning av blandningen av de två språken.

5.1.1. Oberoende av nationsgränser

En språkgemenskap kan sträcka sig över nationsgränser för att förena olika människor, menar Anderson, vilket spanglish gör, inte bara i Nord- och Sydamerika utan över hela världen. För att jämföra med en liknande språkgemenskap kan man dra paralleller till Anderson när han talar om islams heliga texter vilka fanns skrivna på klassisk arabiska, och därmed förenade muslimer världen över, utan att de ens behövde känna till varandras vardagliga språk, vilket skapade en gemenskap utifrån tecken (Anderson 1993: 26). Naturligtvis handlar inte spanglish om religion på samma vis, men spanglish som företeelse kan idag precis som den klassiska arabiskan stötas på världen om, och förstås av de flesta spansktalande, oberoende av nationsgränser. Ett exempel på hur spanglish kan sammanföra spansktalande från olika geografiska delar och därvidlag skapa en språkgemenskap, är följande experiment som Ilan Stavans utförde tillsammans med sina studenter. De bjöd in fyra personer som alla talade spanglish, fast de var från olika geografiska bakgrunder (någon bodde i Los Angeles, en annan i Chicago och så vidare och de var alla från olika spansktalande länder), vilka fick möta varandra för första gången med det enda kravet att mötet skulle vara informellt och hållas på spanglish. Resultatet var att deltagarna snabbt etablerade en slags flytande kommunikation med varandra, förutom att de var tvungna att definiera vissa termer, kunde man efter cirka en kvart se en slags språkgemenskap utvecklas ("a sense of linguistic community was perfectly tangible"), då förståelsen dem emellan var hög (<http://chronicle.com/free/v47/i07/07b00701.htm>, 2004-03-22). Jag menar att detta är ett exempel på hur spanglish genom denna språkgemenskap kan stärka gruppsamhörigheten, då man är medveten om att det finns miljoner spansktalande därute som troligen använder sig av en liknande form utav spanglish och i mötet med dessa kan man etablera en slags gemenskap med hög igenkänningsfaktor, där man kanske delar liknande bekymmer och genom språket kan man dela med sig av dessa samtidigt som man känner sig delaktig i en slags gemenskap utan nationsgränser.

5.1.2. Ebonics och Yiddish – en jämförelse

Stavans (2003) menade alltså att spanglish har en empatiskapande funktion, då det är en intra-etnisk form av kommunikation. Spanglish har vissa likheter med ebonics och yiddish då de har liknande funktion och det är därför intressant att jämföra dessa. Ebonics (en engelsk

dialekt vanligt bland svarta i USA) är en enligt Stavans (2003: 45) ”intra-etnisk” slang använd av en minoritet för att etablera sin identitet. Spanglish används i samma syfte, men skillnaderna är att spanglish är ett resultat av en kollision av två fullfjädrade urskiljbara språk, inte beroende av klass eller ekonomiska förhållanden enligt Stavans (2003), vilket dock ebonics är. Ebonics används mestadels av den yngre generationen men även utav äldre, främst i innerstaden, men som Stavans säger i vår intervju: ”spanglish... isn't limited to ghetto life” och man kan höra och läsa spanglish överallt. Likheterna dem emellan är dock många, exempelvis kan man se deras användande i popkulturen, bland annat i musiken. Jämförandet av yiddish är även relevant och Stavans (2003: 44) menar att spanglish till viss del kan sägas vara dagens yiddish. Yiddish är en blandning mellan hebreiska och tyska med vissa slaviska termer samt element från en del andra språk. Yiddish användes av östeuropeiska judar och har beskrivits som ett språk talad av en etnisk grupp för att utmärka sig från omgivningen. Det ledde dock till att många fattiga utbildade judar endast talade yiddish och glömde bort hebreiskan. Yiddish gick från att vara en jargong, till en dialekt, till ett språk. Jag kan se att spanglish har många likheter med yiddish då det används för att markera sitt revir, samt en gränsmarkering till det normgivande samhället. Det är även ett slags mellanstadium i lärandefasen av engelska, samt en modetrend, anser Stavans (ibid.: 44f). Yiddish och ebonics används alltså för att skapa en slags gemensam nämnare gruppen emellan, vilket även spanglish gör och alla tre kan sägas bekräftas gruppens känslor och visa på de sociala relationerna i samhället (vilket Douglas (i Johansson 1996) menar att språk kan göra) genom att vara ”outsider”-språk. Språken ses ofta som ofullbordiga, ”fattigmansspråk”, slangspråk, eftersom de inte är officiella språk med skrivna regler och förordningar, och i de flesta fall talas de bland den lägre sociala gruppen (fastän spanglish talas av alla sociala klasser). De benämns vara språk som hindrar talarna från att integreras i samhället med risken att fastna i detta språk, i spanglish fall ett slags mellanspråk.

Den så kallade Rosengårdssvenskan i Malmö eller Rinkebysvenskan i Rinkeby som talas här i Sverige är även den en nära jämförelse till spanglish. Hudson menar i vår intervju att det är ett brett språk, en slags konglomeration av många olika språk som har fött ett nytt språk med egen karaktär. Skillnaden i jämförelse med spanglish är att spanglish alltså utvecklats från en kontinent till en annan, från Latinamerika till Nordamerika, och talas av fler än endast ungdomar och människor från en särskild social klass, samt att det givetvis är en kombination mellan två språk, inte flera. Man kan även se att Rosengårdssvenskan utvecklats i ett visst område med stor etnisk mångfald, därav blandningen av många språk, medan spanglish

sträcker sig långt över ett specifikt område. Jag menar dock att dessa språk i stort sett har liknande funktioner. De har alla utvecklats från en minoritetsposition då dess talare oftast befinner sig i en ”lägre” social eller ekonomisk ställning (återigen, med skillnaden att spanglish även talas av personer som befinner sig i en ”högre” samhällsklass) men det väsentliga är att de ofta används för att understryka sin etniska härkomst samt för att etablera och skapa en styrka i en språkgemenskap där medlemmarna kan känna sig delaktiga genom sina likartade bakgrunder och härkomst, vilket kan manifesteras i språket.

5.1.3. ”A vato like me”

Spanglish kan, likaledes genom att blanda språken på detta avvikande sätt, ses som ett sätt att stärka samhörigheten i gruppen, för dem som är en del av gemenskapen, och även visa ett ställningstagande i samhället, vilket Arvidsson et al (2001) menade att språkets funktion ju kan vara. Rapgruppen Cypress Hill brukar ofta använda sig av spanglish i deras låtar och uttrycker sig såhär i en av deras låttexter:

Don't turn your back on a vato like me
Cuz I'm one broke [expletive]
In need
Desperate! What's going on in the mente
Taking from the rich not from my gente
Look at that gabacho slipping
Borracho from the cerveza
He's sipping
No me vale, madre
Gabacho pray to your padre
This is for the time you would
Give me the jale

(<http://chronicle.com/free/v47/i07/07b00701.htm>, 2004-03-22).

Här berättas det bland annat om att rapparen i fråga är fattig och desperat, och han frågar sig vad som händer i ”förståndet”, och menar att man borde ta från de rika, inte från ”hans folk”. Han berättar om en alkoholiserad man som blivit full av att dricka öl och menar att det inte är värt det och att han borde be till sin Fader istället, och så vidare. Genom att exempelvis använda spanglish i sådana explosiva, starka sångtexter riktade mot etablissemanget, kan man visa sitt missnöje mot samhället, (som även är en vanlig användning av ebonics i speciellt hiphoptexter). Detta är ett tydligt sätt att visa ett visst ställningstagande i samhället och kan stärka gruppsamhörigheten på så vis att likasinnade kan känna en samhörighet i detta. Ett annat exempel som säkerligen är menat att stärka gruppsamhörigheten, fast på ett annat sätt och med annan avsändare, är när den amerikanska armén annonserade i tidningen Latina, och för att locka till sig fler soldater med latinamerikansk härkomst skrev de deras kända slogan

på spanglish: "Yo Soy el Army" (I am the Army) (exemplet hämtat från Stavans 2003: 54). Detta visar på spanglish stora popularitet som alltså nu även den amerikanska armén använder sig av, vilket indikerar att de är medvetna om dess enorma genomslagskraft. Då en så stor institution som den amerikanska armén använder sig av spanglish på detta sätt ger det en tydlig signal till "latinos" i USA; dels ger det en högre grad av acceptans till dem som minoritet, dels kan det ge dem som grupp möjlighet att känna sig mer samhöriga med varandra. Dock kan det likaså ses som ett smart marknadsföringsdrag för att få in mer latinos i armén.

5.1.4. "Llamos para delivery"

Språk menar Douglas (2001) alltså är kulturellt kodade aktiviteter, vilket även spanglish kan sägas vara, av Stavans kallat "a vital social code" som revolutionerar både spanskan och engelskan (http://chronicle.com/free/v47/i07/07b00701.htm_2004-03-22). Spanglish kan oftast endast förstås av dem som är insatta i dessa koder, alltså de som kan både spanska och engelska. En man intervjuad av The Los Angeles Times menar att man måste kunna både spanska och engelska för att beskriva livet i Los Angeles (vilket han beskriver genom att använda sig av en form av spanglish): "I think this Spanglish, it's a way of saying, 'Look, I can do both,'" ... "And I think here in Los Angeles particularmente, it's not necessary to speak just Spanish or English. No puedes describir la vida aqui (you can't describe life here) without speaking both." (www.boston.com/news/nation/articles/2004/01/11/spanglish_moves_into_mainstream/, 2004-03-20). Alltså visar detta att spanglish är en nödvändig del av livet i Los Angeles. Intervjupersonen menar att man behöver både spanskan och engelskan och spanglish är ett sätt att visa att man kan använda sig av båda, vilket även verkar vara en slags statussymbol då mannen i fråga säger "look I can do both". Då man yttrar fraser som nedanstående exempel ser man tydligt att dessa uttrycker en blandning av två språk, vilket illustrerar nödvändigheten för att förstå spanglish kulturella koder, i detta fall båda språken. Följande är hämtade från olika delar av USA och Latinamerika; "Tengo que ir al bus stop para pick up mi hija" (ung: jag måste gå till busshållplatsen för att hämta mitt barn), "Llamos para delivery" (ung: ring oss för hemkörning), "Dolores dice: Need advice? Escribeme" (Dolores säger: Behöver du råd? Skriv till mig), "Tips para marketing" (tips för marknadsföring), (<http://spanish.about.com/library/weekly/aa042301a.htm>, 2003-03-24). Detta är exempel på vanliga vardagliga användningar av spanglish, både från konversationer mellan spansk/engelsktalande samt från reklam, Internet och tidningsartiklar. Att man använder spanglish på detta sätt i reklam,

exempelvis "llamenos para delivery" (ring oss för hemkörning) är även ytterligare en möjlighet för spanglishtalande att känna samhörighet.

Sammanfattningsvis har jag alltså hävdad att spanglish är en slags identitetsmarkering som i sin användning kan stärka gruppssamhörigheten talare emellan. Den kan både användas på grund av okunskap i språket samt som en medveten betoning av sin etniska identitet. Som språkgemenskap kan den även sammanföra spanglishtalare från olika delar av världen och har många liknande funktioner som ebonics och yiddish har.

5.2. Spanglish och globalisering

Spanglish är enligt mig en produkt av globaliseringsprocessen; delvis tack vare globaliseringens bidrag till moderna kommunikationsteknologier (Internet, TV, radio etcetera), som främjat spanglish i medierna, men även på grund av den ökande migrationen som möjliggjorts av globaliseringen.

5.2.1. Återupprätta identiteter

Giddens (2001: 13) menar i teoriavsnittet att globalisering hjälper att återupprätta lokala kulturella identiteter och skapa nya kulturella zoner. Som exempel ger han latiniseringen av Los Angeles, som motvikt till synen av att globalisering endast förstör lokala kulturer. Latiniseringen är en slags decentralisering och med den menas att Kalifornien nås av stora strömmar av invandring från söder vilket resulterar i påverkan från dessa kulturer på den västerländska kulturen, i viss mån genom musik, mat och språk (ibid.: 16). Detta kan jämföras med vad Kennedy et al (2002: 4) benämner vara "globalisering underifrån" (i motsats till "globalisering uppifrån" alltså kapitalismens spridning världen över). Här menar Portes (i Kennedy 2002: 4) att de nya transnationella gemenskaperna representerar en möjliggörandeprocess för de underordnade grupperna i samhället. Detta kan tolkas som att istället för att kunna skapa en slags makt med politiska medel, då man är i ett underläge politiskt och socialt sett, gör man detta den kulturella vägen och kan känna en styrka i detta i sin etniska identitet. Jag vill säga att spanglish är en transnationell gemenskap, då den går över nationsgränserna för de spansktalande. Spanglish är även ett exempel på en slags globalisering underifrån, speciellt då detta nu utvecklas till att bli ett allt större fenomen och kan ses påverka inte endast på de spansktalandes område, eftersom man allt mer kan se uttryck av spanglish överallt idag, vilket även influerar dem som inte normalt har kontakt med

dessa världar. Inte minst influerar detta oss genom (spanglish-) musiken och kulturen som vi ofta stöter på idag, men effekten av detta blir även att vi kan få en större förståelse för andra levnadssätt och kulturer. Den återupprättning av lokala kulturella identiteter som Giddens talar om kan ses då man i exempelvis den föreställda diasporagemenskapen (se kapitel 5.4.) kan ge en slags styrka till sin etniska identitet. Detta bland annat genom att symboliskt hylla hemlandet på olika sätt och genom att den föreställda gemenskapen kan ha en förstärkande effekt.

I fenomenet spanglish fall kan man ju se denna ”återupprättning av lokala kulturella identiteter” som att ”allting som är latino” är populärt idag, på olika arenor. Man kan se detta inte bara i musiken, det har även blivit mer populärt att turista i exempelvis Sydamerika; latinamerikansk mat (burritos, tortillas, cajun, tex-mex etcetera) äts runt hela världen, och reklam för dessa latinamerikanska restauranger annonseras ofta på spanglish; intresset för latinamerikanska (överhuvudtaget spanskspråkiga) författare och litteratur har ökat (bland annat den latinamerikanska vågen sarkastiskt kallad McOndo, efter en stad (Macondo) i en av García Márquez romaner, kända som förespråkarna för magisk realism), andra stora namn som Isabel Allende, Octavio Paz och Mario Vargas Llosa; i filmens värld med Almodóvar, Alfonso Cuarón och Alejandro González Iñárritu; flera latinofilmfestivaler, för att bara ge några exempel. Detta kan ha effekten att latinamerikaner blir mer stolta över sitt ursprung, då dessa produkter lanseras globalt, eller så är globaliseringen av dessa företeelser en effekt av stoltheten av kulturen. Lanseringen av dessa och liknande företeelser är dock givetvis även grundat i ett kommersiellt syfte. Det kan ha bakslaget att dess konsekvenser blir en slags stereotypisering av latinoidentiteten, då man associerar latinos med vissa särdrag. Detta är precis vad som skett med många latinamerikanska författare (nämnda McOndo) då de förväntas skriva på ett sätt som förespråkar magisk realism, och då många författare inte skriver på detta sätt, blir de inte respekterade på samma sätt.

Konsekvensen av latiniseringen kan alltså bli att man som ”latino” förväntas vara på ett visst sätt, som ska representera den latinamerikanska kulturen, eller bilden av denna. Alltså har detta fenomen två sidor. Det kan inte endast ha positiva effekter. Problemet är även att det inte finns någon större maktaspekt i att icke västerländska länder influerar västerländska länder på detta sätt. Giddens (2001) menar att latiniseringen är en positiv effekt av globaliseringen som en slags motvikt till globaliseringens negativa konsekvenser så som polarisering och maktcentralisering. Men företeelser liknande latiniseringen innebär i detta

läge ingen större politisk makt på samma sätt. Dock har man ofta sett att politiker nuförtiden lär sig spanska och yttrar slagord på både spanska och spanglish, exempelvis senator John Kerry. Många politiker har alltså börjat förstå hur viktigt det är att kunna spanska för att säkra sig de viktiga rösterna även från USA: s latinobefolkning. Martinez (www.voznuestra.com/PoliticalWires/_2003/_July/18, 2004-04-22) menar dock i en debattartikel att det idag är viktigare att kunna spanglish än spanska för att göra sin röst hörd i det politiska spelet. Den positiva effekten av latinisering kan vara att man lyfter fram latinoidentiteten som något speciellt och beundransvärt, vilket kan ge en styrka i dess föreställda gemenskap, och som minoriteter i samhället. Spanglishfenomenet handlar mer om att lyfta fram blandningen mellan de två kulturerna, inte bara latinokulturen alltså. Även att Stavans översatt det spanska mästerverket Don Quixote till spanglish (se 5.4.3.1 ”Uttryck för en hybridiserad kultur”) (som kan ses som ett sätt att återupprätta (en kulturell identitet) i bemärkelsen att återskapa ett traditionellt litterärt verk) kan vara ett exempel på detta. Översättningen kan vara ett nytt sätt att betrakta sin latinamerikanska/spanska identitet på, som då förvandlas till något nytt, samt att se sin spanglishidentitet på ett mer respektabelt sätt.

5.2.2. Skapandet av nya kulturella zoner

Skapandet av nya kulturella zoner, är tydligt i jämförelsen med spanglish, då spanglish och dess kulturella uttryck skapar en ny slags kultur, blandandet av latinokulturen med den amerikanska (i bemärkelsen ”anglo”) kulturen. Ett sätt som nya kulturella zoner kan skapas är via moderna kommunikationsmedier och en ny kulturell zon kan även bildas i cyberrymden, eller med hjälp av denna. Man behöver alltså inte vara fysiskt närvarande för att vara medlem i dagens nya gemenskaper. Kennedy et al (2002) menar att elektroniska massmedier har skapat möjligheter för små gemenskaper att kommunicera bland annat genom film och e-mail. Detta är en form av delokalisering, då det är strategier för kulturell överlevnad och skapar fördelar liksom tillstånd för olika typer av sociala förhållanden. Castells i Kennedy et al (2002: 10f) menar att kommunikationsteknologier är viktiga agenter i den radikala delokaliseringen av kulturen. Jag anser att spanglish har haft stor hjälp av dessa typer av kommunikationsmedier, då Internet har främjat en enklare typ av kommunikation, där även det så kallade cyberspanglish-språket utvecklats. Exempel på cyberspanglish är ord som ”surfear”, ”deletear”, vilka på svenska blir att surfa och att ”deleta”, eller radera. Cyberspanglish syns allt oftare på spanskspråkiga webbsidor, privata liksom företagssidor, och en ofta sedd fras är ”haz clic aquí” (klicka här) (<http://spanish.about.com/library/weekly/aa042301a.htm>, 2003-03-24).

Kennedy et al (2002: 24) menar att i globaliseringens tid har kultur och gemenskap separerats från lokalitet, det sker en deterritorialisering av kulturen, vilket förändrar människors bild av vad en gemenskap är och gemenskapen får en mer flytande natur. I en global tid är alltså distans inte längre ett hinder för gemenskaper. Eftersom globaliseringen främjar olika gemenskaper, är transnationella gemenskaper nästan ämnade att vara den viktigaste formen av gemenskap i framtiden, anser Kennedy et al (ibid.). Spanglish kan ses i jämförelse med detta då spanglishgemenskapen är transnationell och inte bestäms av territoriella gränser och alltså är ett exempel på en deterritorialisering av kulturen. Samtidigt kan den, om man går efter ovannämnda teori, vara ett exempel på en gemenskap vars betydelse kommer att öka och vara en av de viktigaste typerna av gemenskaper i framtiden. Kennedy et al menar alltså att olika typer av gemenskaper, mer eller mindre globala, främjas av globaliseringen. Anderson (ibid.: 3) menar detsamma då han talar om hur ”steget ut från det lokala” möjliggjordes av att folk kunde engagera sig i olika gemenskaper bland annat tack vare medieteknologins utveckling. Jag håller i stort sett med, då alltså informationsrevolutionen, en effekt av globaliseringen, har främjat Internet som i sin tur främjat enklare kommunikation och diversitet vilket i sin tur lett till ett friare förhållningssätt till bland annat språk och därmed bidragit till att spanglish kunnat spridas effektivare. Spanglish är ett praktiskt sätt för spansktalande att uttrycka sig på, och Internet har varit ett tacksamt verktyg i förmedlingen av språket, samt andra former av kulturyttringar. Internet och andra medier kan även vara ett verktyg för att skapa en slags standardiserad form av spanglish, då det finns många olika former av denna, beroende av var man kommer ifrån (www.pbs.org/newshour/bb/entertainment/july-dec03/spanglish_10-23.html, 2004-03-22). Denna standardiserade spanglish kan i fortsättningen bidra till att spanglishgemenskapen stärks ytterligare, då man i högre grad kan tala på ett liknande sätt inom gemenskapen.

5.2.3. Negativa effekter

I jämförelse med Giddens något optimistiska syn på globalisering i bland annat hans resonemang om decentralisering och latinisering, vilket nämnts tidigare, tar jag även upp Zygmunt Bauman som har en mer negativ syn på globaliseringens konsekvenser. Bauman ser en viss fara i globaliseringen då han menar att denna leder till att teknologin oviktiggör tids och rumsavstånd vilket leder till en polarisering och alltså endast gynnar eliterna i samhället. Konsekvensen blir att andra blir mer knutna till sitt lokalsamhälle, samtidigt som eliterna blir mer mobila och får en ny frihet tack vare teknologin, vilket leder till defysikaliserings som

han talar om (Bauman 2000: 22ff), vilket kan jämföras med tidigare nämnda deterritorialisering. Om vi ser spanglish från Baumans perspektiv kan vi se att teknologin inte endast har positiva effekter; alla har inte samma tillgång till Internet, vilket även gäller USA:s latinosamhälle. Deterritorialiseringen som det talats om, behöver alltså inte vara något positivt då det i högre grad kan vara de med tillgång till mobilitet som har en större tillgång till denna, vad Bauman kallar, ”utomgemenskapliga kommunikation”, där man alltså inte behöver vara fysiskt närvarande.

För att återgå till Giddens resonemang, talar han även om detraditionalisering som en av globaliseringens största konsekvenser, vilket jag tar upp i jämförelse med spanglish då jag tycker att de båda har en relation till varandra. Giddens menar att detraditionaliseringen indikerar att vi går mot ett mer kosmopolitiskt samhälle där olika institutioner och vardagslivet öppnas upp från traditionens grepp. Detta innebär även att vi lever i ett mer reflexivt samhälle där vi möter andra kulturer och lär oss nya levnadssätt. Globaliseringen har en nyckelposition i övergången från det traditionella till det moderna samhället (Giddens 2000: 45f). Jag kan se spanglish som en slags detraditionalisering, där man lämnar det traditionella spanska språket och levnadssättet, då man (mer eller mindre på grund av globaliseringen) befinner sig i en situation där man tvingas leva i en ny kultur och nytt samhälle, likaså som de i det nya samhället möter immigranternas kultur och levnadssätt. Spanglish kan ses vara en postmodern kosmopolitisk företeelse, där man rör sig allt mer från traditionerna till något nytt.

5.2.4. Fundamentalister vs Kosmopoliter

I teorin har nämnts fundamentalister och kosmopoliter vilka Giddens (2001: 47f) menar är en produkt av detraditionaliseringen. Giddens menar att det finns två olika sätt att se på globalisering, antingen med fundamentalistens ögon, då man vill bevara traditionerna, ser globaliseringen som ett hot mot traditionerna och det sättet att leva; eller kosmopolitiskt då man alltså är öppen för nya strömningar. Det finns även olika sätt att se spanglish och bemötandet av spanglish har många likheter med synen på globalisering. Det finns traditionalister som är starkt emot denna typ av blandning, och då menar jag dess språkliga form mer än dess kulturella form. Talar vi om spanglish som lingvistiskt uttryck, finns det dem som till och med förnekar dess existens och menar att det endast är språk för utbildade, illitterata människor som måste lära sig språken bättre. De mer konservativa rösterna, vill gärna bevara språken i deras originella former vilket de enligt Stavans (2003: 17f) ser som

”ett uttryck för den lägre klassens desperation, brist på bildning och ett felaktigt, enfaldigt sätt att tala och använda språket”. De tycker även att spanglish är ett hinder för latinos i vägen till integration i samhället. De mer liberala rösterna, i jämförelsen kosmopoliterna, och användarna av spanglish, ser det som ett sätt att pånyttföda språket, eller som skapandet av ett nytt hybridiserat språk, som Stavans benämner ”ett uttryck för en nutida, global tillvaro” (Stavans 2003: 17f).

Författaren Octavio Paz (mexikansk författare som mottog Nobelpriset i litteratur) har sagt om spanglish: ”Ni es bueno ni es malo, sino abominable” (ung: ”Det är varken bra eller dåligt, utan förfärligt”) (ibid.: 4). Jag skulle vilja säga att Paz må tillhöra de traditionellas skara, och han uttrycker en åsikt som är ganska vanlig idag, särskilt för språkpurister, och författare och andra slags språkanvändare som är vana vid att använda den traditionella spanskan som ett stolt och historiskt verktyg i sitt skapande. Hudson säger i vår intervju att ”det finns språkpurister som tycker att vi förstör vårt språk, men om de bara visste hur de själva har det”, och exemplifierar med engelskan som talas i USA och menar att denna har förändrats mycket på några hundra år, och är inte densamma som den som talades på 1600 talet. Med detta som exempel kan man fråga sig vart spanglish kan tänkas vara om några hundra år. Givetvis är detta omöjligt att svara på, men Stavans tycker sig ha ett svar då han menar att det är möjligt att spanglish utvecklats till ett stort språk, med även några stora litterära verk skrivna på språket (www.pbs.org/newshour/bb/entertainment/july-dec03/spanglish_10-23.html, 2004-03-22).

Sammanfattningsvis har jag menat att spanglish är en produkt av globaliseringen bland annat eftersom moderna kommunikationsmedia främjar spridningen av spanglish. Spanglish är ett exempel på en slags ”globalisering underifrån” där man pånyttföder sin lokala kulturella identitet på en global arena, och skapar en ny slags kultur. Deterritorialiseringen av kulturen har inneburit en större frihet och förnyelse i bevarandet av olika gemenskaper, spanglish inberäknat, men också att moderna kommunikationsteknologier blivit allt viktigare och detta kan innebära svårigheter för dem som ej har tillgång till sådana.

5.3. Spanglish som en föreställd gemenskap

Jag menar att spanglish är en slags föreställd gemenskap, i likhet med Andersons medborgarskapsbegrepp, med språket som grundval. Språket kan i spanglish på samma sätt

som i Andersons medborgarskapsbegrepp vara ett förenande element som håller samman föreställningen av gemenskapen. Anderson (1993: 21f) menade att medborgarskapet var en föreställd gemenskap eftersom de flesta av dess medlemmar aldrig kommer att träffa varandra, men trots detta upprätthåller de bilden av deras gemenskap, i vilken grunden är ett gemensamt språk. I likhet med Andersons teori, kommer troligen de flesta talare av spanglish heller inte komma i kontakt med varandra, men detta hindrar inte spanglish från att vara en gemenskap som kan sammanföra och förena talare av spanglish, i en gemenskap som inte endast består av språket, utan även andra typer av kulturella element.

Anderson (1993: 36) framlägger att tryckmedier som tidningen och romanen tillhandahöll verktygen för ”representation” av nationens föreställda gemenskap. Tack vare dem uppstod alltså nationen som en föreställning av en gemenskap. Dagens verktyg för representation av spanglish som en liknande föreställd gemenskap är inte (enbart) tryckmedier, som i nationsgemenskapens fall, utan även tekniska media såsom Internet, TV och radio. Dessa befrämjar skapandet av spanglish som föreställd gemenskap, på en global nivå, och är samtidigt produkter av globaliseringen. Anderson (1993: 45) menar att även vår tidsuppfattning är viktig för föreställningen. Som exempel tar han upp den samtidiga masskonsumtionen av morgontidningen, vilket blir till en massceremoni och enligt honom representerar föreställandet av nationen. Vetskapen om att morgon- och kvällsupplagor konsumeras mestadels mellan en viss tidpunkt under dagen, är enligt Anderson en massceremoni vars betydelse är paradoxal. Denna ceremoni utförs i tyst avskildhet men varje läsare är medveten om att samtidigt som han utövar denna akt finns det tusentals som gör likadant, vilkas identitet läsaren inte känner till. Detta, menar Anderson, är en levande symbol för den ”sekulariserade, historiskt tidsbestämde” föreställda gemenskapen (Anderson 1993: 45).

Detta ser vi även i dagens mer eller mindre samtidiga konsumtion av TV- och radioprogram, samt även tidningar, där man idag hittar många uttryck av spanglish (oftast i USA, dock) som sprids på samma sätt som i spridningen av tryckmedier. Anderson (ibid.) menar att tidningsläsaren försäkras genom att se hur samma tidning konsumeras av andra i hans fysiska närhet, med att den föreställda världen är tydligt rotad i vardagslivet. Anderson förklarar detta med att fiktionen stilla och ideligen tränger in i verkligheten och skapar en visshet om *gemenskap i anonymitet* som är kännetecknet för moderna nationer. Det var alltså själva *spridningen* av tryckmedia som främjade föreställningen av en gemenskap, i detta fall

nationen. Genom tryckkapitalismen påskyndades utvecklingen av föreställningen och ”tillät snabbt växande skaror av människor att föreställa sig själva och relatera till andra på radikalt nya sätt” (Anderson 1993: 46).

5.3.1. Ny typ av föreställd gemenskap

Jag menar att spanglish sprids på liknande sätt via dagens kommunikationsteknologier. Med hjälp av globaliseringen sprids föreställningen av spanglishgemenskapen, och idag kan denna spridning ske snabbare med satellitkanaler, bredband etcetera. Detta främjar en slags omedelbar igenkänningsfaktor då man kan föreställa sin delaktighet och relatera till andra på ett sätt som tidigare varit omöjligt. Genom konsumeringen av dessa medier skapas en föreställning av spanglishgemenskapen och vetenskapen om att miljontals människor konsumerar samma medier och tar del av samma information på samma språk, stärker föreställningen av gemenskapen ytterligare. Som nämnts tidigare ser jag alltså spanglish som en slags föreställd gemenskap, föreställd på olika sätt bland annat genom dagens moderna massmedier. Spanglish är dock enligt mig ett uttryck för en *ny* typ av föreställda gemenskaper, då den är grundad i en slags kulturell identitet och inte är beroende av nationella gränser, och i förlängningen skapar detta en ny typ av identiteter. Spanglish har alltså vissa likheter med Andersons medborgarskapsbegrepp, men även stora skillnader då det inte är en gemenskap på samma sätt, som bestäms av territoriella gränser, utan mer av kulturella element. Vilken ny typ av identiteter som spanglish representerar utforskas i senare kapitel.

Dagens moderna kommunikationsmedier främjar alltså spridningen av spanglish (givetvis är detta i högre grad märkbart i Amerika) och själva *uppkomsten* av många spansktalande TV-kanaler, TV- och radioprogram samt ”latinoartister” i främst USA visar på spanglish (som kulturellt fenomen) popularitet. Faktum är att det finns fler spansktalande radiostationer i Kalifornien än hela Centralamerika (Stavans 2003: 14), därför är effekten av deras användning av spanglish enormt stor. *Populariteten* av dessa kulturella produkter indikerar att spanglish nu blivit mer eller mindre mainstream, följaktligen accepterad av en större majoritet. Åtminstone har spanglish blivit en vanligare förekomst i media. (Här kan det vara viktigt att återigen poängtera att spanglish som ett språk, är ett uttryck för en större kulturell utveckling, där språket kan vara en utgångspunkt såväl som en sammanhållande länk, och spanglish som kulturellt fenomen, manifesterad bland annat av stora latinostjärnor, visar på spanglish även som en blandning av den spanska och den anglo/amerikanska kulturen).

5.3.2. Latinoboomen

Den så kallade ”latinoboomen” inträffade för ett antal år sedan och medförde att ett stort antal latinoartister, skådespelare och kändisar blev intressanta för en större mainstreampublik. Vad detta berodde på kan diskuteras, men det intressanta är *att* detta inträffade och gjorde det på en global nivå. Det är just i populärkulturen som man ofta kan se groende, underliggande tendenser i samhället, och så även här. När världskända latinostjärnor som Jennifer Lopez, Ricky Martin, Christina Aguilera och Enrique Iglesias sjunger på spanska och engelska, samt även spanglish skapar det en enorm inverkan för spanglish världen om. Efter en tid börjar man vänja sig vid de spanglishska fraserna, och tänker kanske inte ens på att det faktiskt är spanglish och inte endast engelska eller spanska artisterna sjunger på, vilket visar att kulturen blivit allt mer ingjuten i mainstreamkulturen. Dessa artister är bra exempel eftersom det givetvis finns många artister som sjunger på både spanska och engelska, men dessas globala popularitet visar på spanglish spridning som kulturellt fenomen över hela världen, en slags acceptans från mainstreamvärlden. Intressant är även att dessa stjärnor idag kan tillräkna sig vara några av dagens största stjärnor, underförstått att en stor del icke spanstalande lyssnar på deras musik och snappar up spanglish delvis språkligt samt tar del av en bit av spanglishkulturen. Artisternas popularitet är alltså en indikation på spanglishgemenskapens storhet idag och hur dessa skildrar en slags etnisk identitet oberoende av nationsgränserna. Dessa artister härstammar från olika delar av Latinamerika och Spanien, men trots detta kategoriseras de ofta som ”latinostjärnor” och får representera en slags gemensam latinoidentitet. Dessa artister kan även ses vara en slags förespråkare för spanglishkulturen och får representera denna föreställda gemenskap då de, eller deras alster, konsumeras av en stor världsomfattande publik.

5.3.3. Factor Miedo och den medierade latinogemenskapen

Föreställningen av spanglish som en global gemenskap sprids alltså i olika typer av medier och här är även intressant att se speciellt de spanstalande TV-kanaler som på senare tid dykt upp i USA. Dessa kan naturligtvis även ses globalt via satellit och skapar ytterligare en dimension åt spanglishfenomenet. Dessa TV-kanaler är exempelvis Telemundo och Mun2 (uttalas ”mundos”; mundo = värld). Telemundo sänder via 15 olika stationer i USA, med 1700 anställda och når 91 % av latinopubliken där, enligt dem själva. De sänder för: ”the fast growing US Hispanic audience” (www.telemundo.com, 2004-05-03) och enligt deras webbsida kommer latinobefolkningen i USA att bestå av 18.9 % av befolkningen år 2020. Telemundo sänder bland annat nyheter, musikprogram, talkshows, så kallade novelas

(såpoporer på dagtid), filmer, sport och barnprogram; allt detta på främst spanska, men med många uttryck på spanglish, vilket man uppfattar endast genom en titt på deras webbsida (www.telemundo.com). Program såsom "El show de Laura" (talkshow med Laura Bozzo), "Zona de fans" (program om fotbollsfans), "Factor Miedo" (latinversionen av "Fear Factor") och "Los Teens" (om tonåringar) är alla exempel på titlar där spanskan och engelskan blandas språkligt, men blandningen återfinns även kulturellt i själva programmet. (Ett program som även inköpts i Sverige är "Ripleys: Believe it or not!", vilken i Telemundo fått namnet: "Ripleys: ¡Aunque usted no lo crea!").

Mun2 är den yngre versionen av Telemundo, främst riktad till ungdomar, och mestadels inriktad på musik och ungdomsprogram. Här kan man se en riklig blandning av spanglish, där engelskan och spanskan blandas fritt både i språk och innehåll (www.mun2television.com, 2004-05-03). Kan titeln Mun2 tolkas som att titeln anspelar på att det är två världar (den spanska och engelska), som förenas i en (TV-kanal)? Båda dessa kanaler och dess program är i var fall fyllda med mängder av spanglishska uttryck och termer vilket är ett ypperligt exempel på spanglish vida spridning, som en postmodern företeelse av vår tid. Mängder av andra exempel på detta finnes, ytterligare ett: filmen "Spanglish" som utkommer i USA detta år, med stora namn såsom Adam Sandler och Tea Leoni, vilken handlar om just mötet mellan de två kulturerna då en mor och dotter från Latinamerika flyttar till LA och konfronteras med kulturkrockar (www.imdb.com/title/tt0371246, 2004-03-28).

Genom att ta del av utbudet i dessa medier vilket ofta består av spanglish i både språkliga och andra typer av kulturella uttryck, kan även här föreställningen av spanglish utvecklas och fördjupas hos den spansktalande befolkningen i exempelvis USA. Den dagliga konsumtionen av dessa kanaler, hjälper till att skapa tron av att föreställningen är tydligt rotad i vardagslivet, precis som Anderson (1993: 46) menade. Populariteten och spridningen av dessa kanaler är även ytterligare en indikation på spanglish globala bredd idag.

5.3.4. Gemenskap i anonymitet

Medvetenheten, som Anderson (1993: 45) talar om, vilken konsumenterna har då de är medvetna om att miljontals människor utför samma morgonceremoni som dem, läser samma tidning, är medlem i samma gemenskap, är alltså liknande medvetenheten i spanglishgemenskapen då man genom att titta på dessa TV-kanaler, Internetsidor, läsa diverse tidningar och lyssna på den internationellt spridda spanglishmusiken blir medveten om att

miljontals människor (kanske med samma språk- och geografisk bakgrund, kanske med liknande erfarenheter) gör likadant. Detta blir till en slags förstärkande effekt, där kulturen ges stolthet och upphöjs (vilket Matthews (i Kennedy 2002: 74) menade att föreställda gemenskaper kan göra). Den gemenskap i anonymitet som Anderson talar om, vilket fiktionen skapar, stämmer även in på spanglishgemenskapen då man kan vara en medlem av gemenskapen utan att behöva tillkännage sitt deltagande, tack vare moderna kommunikationsmedia.

Kapitalismen tillsammans med tryckmedier skapade enligt Anderson (1993: 52ff) enspråkiga masspubliker, utav tidigare flerspråkiga folk. Tidigare fanns en stor språklig mångfald som alltså i stort sett försvann. Här kan man se liknande utveckling i spanglish, som ju via kommunikationsmedier, genom att blanda två olika språk, skapar *ett* språk, för en publik som förstår båda språken. Om utvecklingen att den språkliga mångfalden försvinner, är något som även spanglish kommer att bidra till, är dock kanske för mycket att sia om. Enspråkigheten frammanade enligt Anderson (ibid.) ökade kommunikationsmöjligheter och var alltså en hjälp för de olika folken att förstå varandra. I spanglish fall är detta dock tvetydigt. Visst kan spanglish vara ett enkelt sätt att kommunicera, och i många fall bidrar det till förenklad kommunikation, men detta är svårt att hundra procentligt konstatera, delvis eftersom kommunikationen endast underlättas för dem som redan är medlemmar i den föreställda gemenskapen, samt även eftersom det är en förenkling endast för talare av de två språken, inte för en större allmänhet på samma sätt som Anderson exemplifierar.

Engelskan är dagens mest vitt spridda *lingua franca* (internationellt gemensamt språk) och är en förutsättning för bland annat deltagandet i amerikansk kultur, såsom att se filmer etcetera (Thomason 2001: 21). Spanglish kan även ses som en respons på detta, då de spansktalande är en invandrargrupp som vill integreras i det amerikanska samhället och denna blandning uppstår då deras språk sakta försvinner och de lär sig engelskan. Engelskan, som Stavans benämner "... the great equalizer... the language that makes us all one" (www.pbs.org/newshour/bb/entertainment/july-dec03/spanglish_10-23.html, 2004-03-22), är då ett sätt att integreras, och i jämförelse med Anderson kan enspråkigheten öka kommunikationsmöjligheterna, samtidigt som risken finns att spanskan försvinner, och spanglish kan då vara en respons på denna utveckling. Anderson (1993: 52ff) nämner att det var samspelet mellan kapitalismen, teknologin och språklig mångfald som skapade tryckspråken, vilket i sin tur skapade enspråkighet, och lade grunden till det nationella

medvetandet, den föreställda gemenskapen. I fallet spanglish, kan man följaktligen se en liknande utveckling. Dagens moderna kapitalism i samverkan med globaliseringen och dess nya teknologier, samt tvåspråkigheten som mer eller mindre utvecklas till enspråkighet, vilket på liknande sätt skapar en föreställd gemenskap. I stället för en *nations*gemenskap, formas en slags kulturell gemenskap (oberoende av nationsgränser), vilket skapar en ny typ av identiteter, som grundas av kulturella samhörigheter (i stället för nationella sådana). Detta kan jämföras med vad Beck (i Kennedy 2002: 7) menade om att dagens nya gemenskaper ofta grundas på kulturella synsätt och värderingar, vilket stämmer väl in på spanglishgemenskapen. Han menar även att de fungerar som bålverk mot exempelvis osäkra arbetsförhållande och förlorandet av den nationella identiteten. Detta kan i spanglish fall tolkas som att spanglish är en form av skydd mot det osäkra samhället, och alltså även blir till en slags tröst där man tar till sin kultur i en återupprättande, förstärkande mening (vilket även kan jämföras med Matthews (i Kennedy 2002: 74) då han talar om föreställda gemenskapers förstärkande effekt).

5.3.5. "Official English"

Matthews (i Kennedy 2002: 74) teori om att minoriteter skapar föreställda gemenskaper som ett sätt att besvara maktyttringar från majoriteten (som nämns i teoriavsnittet) kan i spanglish fall ses som att minoriteten (den spansktalande) försöker bygga upp ett skydd i sin gemenskap, och som även Hudson säger i vår intervju blir språket ett sätt att identifiera sig på, eftersom den sociala relationen blir till ett maktredskap. En slags maktyttring från majoriteten kan även vara att man lagstiftar för ett språk, exempelvis som man gjort i USA, där språket är en viktig faktor i integrationsfrågan. En konsekvens av det som kallas "the melting pot" i USA är tron på att immigranter måste överge sina etniska språk och byta till engelska för att bli riktiga amerikaner. Detta manifesteras oftare i lagstiftning, med organisationer för integration av engelskan, exempelvis "Official English", samt försök att utesluta tvåspråkiga undervisningsprogram för att uppmuntra enspråkighet i engelska (Thomason 2001: 34). I en ny och relativt lingvistiskt homogen nation, kan det officiella språket exempelvis hjälpa till att skapa en nationell identitet, eller oavsiktligt, att favorisera en av ett lands etniska grupper över de andra (Thomason 2001: 38). I USA ses engelskan som det dominerande språket och spanskan glöms lätt bort, och ses som ett undervärdigt språk, vilket kan leda till att de spansktalande skapar dessa föreställda gemenskaper, för att skapa en styrka i gemenskapen, och i sin tur bilda en språkgemenskap genom att tala spanglish.

Besvarandet av maktutövningar av minoriteten visas även i det historiska exemplet då Mexiko övertogs av USA år 1848 och de spansktalande blev till amerikaner. Även om de i sin egen region säkerligen var en majoritet var de i nationens ögon en minoritet som talade spanska då majoriteten talade engelska, vilket fortfarande är fallet. Utvecklingen av spanglish bidrog säkerligen till en slags stärkande gemenskap och skapade detta skydd som invånarna kände att de behövde (samtidigt som spanglish även var ett naturligt resultat av att två språk blandades). Spanskan var ett språk man oftast talade i hemmet, medan engelskan blev affärsvärldens språk, politiskt sett var alltså det engelska språket dominerande. Men spanskan levde vidare i områden med många spansktalande, till exempel Miami och New York. I och med detta blandades de två språken, då även kommunikationskoden förändrades (<http://chronicle.com/free/v47/i07/07b00701.htm>, 2004-03-22). En slags strykegivande föreställd gemenskap kan alltså skapas då en minoritet är i ett underläge, och då en majoritet utövar en slags socioekonomisk dominans. Denna typ av dominans menar Thomason (2001: 66) är en anledning till att den underordnade gruppen tar till sig drag av den dominanta gruppens språk. Detta är just vad som hänt i spanglish fall; från början av nittonhundratalet tog spanskan till sig fler och fler engelska ord, vilket kallades "americanismos", och var ett symptom på vad Stavans kallar "verbal cross-fertilization". Exempel på ord som kom till under tidpunkten är "mister" och "money" som letade sig in i spanskan medan även många spanska ord letade sig in i engelskan som exempelvis "lasso", "amigo" och "rodeo" (<http://chronicle.com/free/v47/i07/07b00701.htm>, 2004-03-22). Jag tror att påverkan på det spanska språket dock var större, just eftersom de spansktalande var minoriteten och var tvungna att inkorporera engelskan för att klara sig i samhället. Detta samtidigt som en form av spanglish utvecklades, vilket skapade en slags mellgrund för dem, en språkgemenskap där spanglish alltså var koden som endast de kunde förstå. (Douglas (i Johansson 1996: 89f) teori om språket som en kulturell kod kan ses i jämförelse med detta).

5.3.6. Förstärkande effekt

Den förstärkande effekten av föreställda gemenskaper som Matthews (i Kennedy 2002: 74) talar om, vilken ger stolthet till ens kultur, kan i spanglish fall uttryckas i bland annat musiken. Stavans menar i vår intervju att det för alla immigranter tar sig ett eget uttryck, varje immigrantgrupp hittar sin egen uttrycksform. Även om denna inte är exklusivt deras, blir det till en unik dimension, menar han. För judarna var det litteratur och film, för afrikanerna dans och musik, politik för irländarna och för latinamerikanerna är det musik. Enligt Stavans är Spanglish dess särskilda uttryckssätt vilket har en frigörande effekt. Spanglish har en enorm

inverkan på dagens populärmusik världen över, och har även haft detta historiskt sett. Man kan se spår av spanglish i exempelvis Pancho Villas och Emiliano Zapatas gamla revolutionära ballader, samt olika musikstilar som salsa och cha-cha-cha. Exempel på artister som använder sig av spanglish är Juan Luis Guerra från Dominikanska Republiken och den kända rapgruppen Orishas som rappar på både spanska och engelska (www.barcelonareview.com/40/s_is_ent.htm, 2004-04-10). Stavans menar i vår intervju att detta kan ses som ett tecken på "acceptans av status quo" och att även amerikanska rappare använder sig av spanglish för att nå en större (latino) publik, som exempelvis Cypress Hill.

Man kan idag se spanglish inverkan i musiken idag kontinuerligen i hip hopen, samt alltså latinomusiken som är populär världen över, med stjärnor som tidigare nämnda Jennifer Lopez och Enrique Iglesias, som alla använder sig av spanglish. Ett exempel på när Enrique Iglesias använder sig av en form av spanglish är i hans låt "No apagues la luz" (den engelska versionen av samma låt heter "Dont turn off the lights"). I den engelska versionen sjunger han i refrängen "so dont turn off the lights/ I dont want to be in the dark tonight", och i den spanska "no apagues la luz / necesito verte cada ves más" (ung. "släck inte ljuset, jag behöver se dig varje gång mer"). I den spanska versionen lägger han dock till det engelska ordet "so", vilket blir "so no apagues la luz". Om detta görs för att fylla en takt eller om det är en medveten användning av spanglish spelar kanske mindre roll då den trots allt är ett exempel på hur spanglish används i latinokulturen i USA (www.chass.utoronto.ca/~cpercycourses/63620lage2.htm, 2004-03-23).

Sammanfattningsvis menar jag alltså att alla dessa olika uttrycksformer i musiken och dansen, är ett sätt att förstärka gemenskapen i sin kultur som alltså kan ge en känsla av tillhörighet, genom att understyrka och framhålla kulturen med stolthet, precis som Matthews menar. För att relatera tillbaka till Anderson; när detta görs och publiken uppnår *medvetenhet* om gemenskapens globala effekt, skapas föreställningen av gemenskapen, i spridningen av denna musik och kultur.

5.4. Spanglish som en diasporakultur

Spanglish har vissa beröringspunkter med diasporabegreppet, då den har vissa element av diasporakulturen, men ej fullständigt. Jag ser spanglish mer som ett bikulturellt uttryck, samt en representation av en hybridiserad identitet, vilket jag kommit fram till i denna

undersökning, då man kan se blandningen av två kulturer, sammansmälta i en ny slags kultur. Kennedy et al (2002: 36f) menade att den hybridiserade identiteten är ett undantag till definitionen av diasporan. Begreppet diaspora är alltså relevant då den hybridiserade identiteten kan vara en del av diasporan.

5.4.1. Spanglish som en del av en diasporisk kultur

Diasporabegreppet beskrevs i teorin som kännetecknande av dess nostalgiska band till hemlandet. Man ser ofta hemlandet som platsen för ens etniska identitet och hoppas kanske en gång återvända dit (Kennedy 2002: 36). Många av de spansktalande invandrarna som kommer till USA blir i många fall en del av diasporakulturen. De får ofta ett bättre liv där, åtminstone materiellt sett och det kan tänkas vara en av anledningarna till att man frivilligt lämnar sitt hemland (om det inte handlar om exempelvis politiska flyktingar). Det har dock diskuterats om de egentligen trivs bättre där, det vill säga, hur deras psykiska och mentala tillvaro förändras som en konsekvens av migrationen. Ofta förlorar man sitt hemlands traditioner och sin kultur efter emigration vilket kan påverka emigranters (etniska) identitet, och i förlängningen även deras mentalitet. Jag ser spanglish som fenomen ha vissa diasporaelement då det enligt mig kan vara ett sätt att bevara sina ursprungliga traditioner, sin kultur och sitt språk, samtidigt som man införlivas i det amerikanska samhället, exempelvis via det engelska språket. Detta har ett samband med viljan att bevara sin etniska identitet, vilken kan bestå som en slags idé om hemlandet.

Som Kennedy et al (2002: 104) säger, kan etnisk identitet ses som något format ur nostalgikänslorna för hemlandet: "memory, not territory, is a principal part of identity formation". Territoriets betydelse är tydligt i utvandrars- och transnationella gemenskaper, men här är lokaliteten ofta upplevd symboliskt, den består av en föreställd plats, föreställd genom minnen, historia eller konstruerade kulturella platser (Kennedy 2002: 24). Minnet av hemlandet är alltså centralt och spanglish kan på så sätt vara ett sätt att minnas och bevara hemlandet i sinnet. Anderson (ibid: 3) håller med Kennedy då han säger att massmigration och mobilitet leder till genomgripande nostalgikänslor för hemlandet. Dessa känslor genomsyrar föreställda gemenskaper, och därmed föder den "långdistansnationalism" som karakteriserar exempelvis etniska diaspora. Alltså kan man här se att nostalgikänslorna för hemlandet är en slags föreställning, vanligt i diasporakulturer, och ur denna föreställning groer ett slags idealiserande av hemlandet. Detta idealiserande kan uttryckas på olika sätt; exempelvis i spanglish i olika kulturella produkter; i musiken, språket och litteraturen.

Spanglish identitetsformande funktion kan alltså komma till uttryck genom kulturella artefakter, och nostalgikänslorna samt orienteringen mot hemlandet kan manifesteras i musiken genom exempelvis tillbakagången till traditionella latinorytmer i olika musikstilar. Det är denna typ av latinomusik (traditionell flamenco, salsa, rumba och tango) som blivit oerhört populär på senare tid, särskilt i blandning med modern pop, rock och hiphop. Exempel på detta är den stora latinostjärnan Shakiras fusion av pop och tango i hennes låt "Objection", eller Jennifer Lopez "Si ya se acabo" och "Ain't it funny", Enrique Iglesias "Rhythm divine", gruppen Gypsy Kings musik, gruppen Santana, för att bara ge några exempel. Det har sagts att musik är en särskilt betydelsefull och viktig beståndsdel gällande livsstil, attityder och konsumtion (www.minorityprofessionalnetwork.com/News/Spanglish.htm, 2004-05-05) varför jag tar upp dessa exempel och poängterar deras relevans i samband med spanglish och diasporabegreppet som kultur. Då man går tillbaka till dessa traditionella musikstilar kan detta spegla en längtan och en hyllning till hemlandet, en slags "långdistansnationalism-light". Genom att på detta sätt använda element av spanglish kan man bevara sin kulturs särskilda karakteristika och sprida detta vidare.

5.4.2. Återetablering av identiteten

För att återknyta till hur emigranter kan påverkas psykiskt av emigrering, samt dess konsekvenser; menar Kennedy et al (2002: 30) att emigrering till en annan social och kulturell miljö kan splittra människors samhällsliv liksom deras känsla av identitet och tillhörighet. Efter emigrering måste nya gemenskaper formars och känslan av identitet återetableras för att ge en känsla av konstans med det forna självet. Alltså formars nya gemenskaper eftersom identitetskänslan måste återetableras, då man kan känna sig splittrad och utlämnad i sin nya situation vilket kan framkalla dessa nostalgikänslor. Immigranter kan således känna att de behöver en slags gemenskap i sin nya värld, ett meningsskapande, då de kan känna sig stigmatiserade i det nya samhället. Dessa nya gemenskaper som formars måste fylla en viss funktion som hemlandet och den ursprungliga kulturen tidigare fyllde. Ett sätt att anknyta till hemlandet kan vara hemspråket och ett formande av en språkgemenskap kan bli aktuell, i spanglish fall kan detta betyda integration i det nya samhället med hjälp av engelskan, samt bevarandet av identiteten med spanskan.

Spanglish som gemenskap kan fylla funktionen som hemkulturen hade genom att länka tillbaks till hemlandet. Då kan man känna sig lite mer hemma i det nya landet med denna gemenskap, då den kan "stilla hemlängtan" när man kan kommunicera med andra i samma

situation och med samma bakgrund, på samma språk. På liknande sätt menar Hobsbawn (i Kennedy 2002: 36). att den föreställda gemenskapen skapas för att ”fylla tomrummet som är kvar efter flykten eller upplösningen eller otillgängligheten av verkliga mänskliga gemenskaper eller nätverk”. Skapandet av den föreställda gemenskapen innefattar mycket ”social ingenjörskonst”, vilket den process som framkallar härkomst, historia och intressen är en del av. Likaså Matthews (ibid.: 74f) menar att föreställda gemenskaper spelar en viktig roll för formandet av identiteten, speciellt i diasporagemenskaper. I teorin nämndes utformandet av ett diasporiskt medvetande, vilket uppkom ur nostalgikänslorna, och spanglishgemenskapen kan vara ett sätt att hantera det diasporiska medvetandet. Eftersom man skapar en föreställd gemenskap, som Matthews säger är detta alltså en viktig del av identitetsformandet för diasporagemenskaper, kan det liknas vid formandet av det nationella medvetandet (i teorin jämfördes detta med föreställandet i processen av nationsbyggandet). Man kan föreställa sig en diasporakultur på samma sätt; de som immigrerat och delar samma geografiska och kulturella bakgrund, kan föreställas dela en viss gemenskap, och spanglish är ett sätt att göra detta.

I teorin sades även att moderna diasporas orienterar sig mot hemkulturen (Kennedy 2002: 56) vilket kan vara en viktig faktor i viljan att återetablera sin kulturella identitet, som kan göras genom tidigare nämnda kulturella produkter. Åtminstone kan detta vara en hjälp i återetableringen, då man naturligtvis inte kan återetablera sin fulla identitet endast genom att till exempel lyssna på latinomusik. Men många av dessa element tillsammans kan bidra till att man känner sig mer hemmastadd i det nya samhället, exempelvis även genom de spansktalande TV-kanalerna, samt alltså sin skapade föreställda gemenskap med andra immigranter. Det har dock visats i undersökningar att latinos i USA hellre tar del av engelskspråkig media (vilket jag återkommer till nedan) vilket just visar på blandningen mellan kulturerna, samt den stora komplexitet som inbegriper detta fenomen, som alltså inte kan förklaras på ett enkelt sätt.

5.4.3. Spanglish som en hybridiserad identitet

Som tidigare nämnts, menar jag att spanglish är ett uttryck för en hybridiserad identitet, då det inte fullt ut kan tillräkna sig alla diasporans egenskaper. Metaforen spanglish som en hybrid är mer relevant, då immigranten ofta står med ena foten i den gamla hemkulturen och den andra i den nya (i detta fall nordamerikanska) kulturen vilket skapar en bikulturell korsning. I teorin nämndes att hybridiserade emigranter kan ta del av diasporan genom att interagera med

hemlandet på olika sätt, vilket hyllar hemlandet symboliskt och genom vilket kulturella element förändras genom kreativa processer. Kennedy et al (2002: 38) menar även att i skapandet av hybrida identiteter förlorar hemlandet sin omedelbara närvaro och blandar nya och främmande idéer som resulterar i komplexa intellektuella artistiska former och emotionella förbindelser. I denna ”kreativa översättningsprocess” förlorar tanken om hemlandet sin känslomässiga kraft (nostalgiskt) och blir ett slags kulturellt arv som främjar kulturell, intellektuell och artistisk kreativitet. Dessa ”artistiska former” kan översättas till olika former av kulturella alster, och uttrycks i spanglish i musik (latinomusiken) men även språk (spanglish) och ett innovativt användande av dessa former. Det kulturella arvet, tanken om hemlandet, som sägs främja processen av kulturell kreativitet passar väl in på spanglish som uttrycksform, då detta står till grund för spanglish som hyllning till hemkulturen. Denna process som transformerar utanförskapet och hemlängtan till en slags kreativitet/bikulturalism istället för smärta/nostalgi, är enligt Kennedy et al (ibid.) ett uttryck för mer kulturellt hybridiserade, möjligen ”västerniserade”, emigranter. Häri kan man även se spanglish i den möjliga ”västerniseringen” som kan indikera en blandning med en traditionell och ny kultur. Denna intellektuella och artistiska process är ett uttryck för en diaspora som en slags postmodern emigrant och Kennedy et al (ibid.) menar att denna existerar i en diskursiv plats, och är en slags föreställd diaspora.

Jag skulle vilja säga att spanglish är en postmodern företeelse, vilket stämmer in i jämförelsen med beskrivningen av ovannämnda process. Här sägs även att denna typ av emigrant som troligtvis är en del av den kreativa processen fungerar i en slags föreställd diaspora, vilket kan jämföras med tidigare beskrivningar av spanglish som en föreställd gemenskap. Spanglish kan alltså i analogin förstås som ett postmodernt uttryck av en föreställd diasporisk gemenskap. Men, istället för att endast orientera sig mot hemkulturen, vilket är diasporans kännetecken, kan spanglish mer ses vara en blandning mellan hemkulturen och den nya (amerikanska) kulturen. Alltså kan man även se en orientering mot hemkulturen (i musiken, bevarandet av traditionerna, intresset för latinostjärnor), vari en del av diasporans egenskaper finns, men spanglish passar mer in som ett uttryck för en hybridiserad kultur, eftersom spanglish som fenomen i högsta grad är ett bikulturellt uttryck.

5.4.3.1. Uttryck för en hybridiserad kultur

En studie kallad "A Tale of Two Cultures: LA's Latino Youth" gjord av Sapo Communications visar att de flesta unga latinos föredrar att kommunicera på engelska, fastän

de flesta av dem är tvåspråkiga, och bland annat att de lever i en bikulturell värld då de tar del av både spansk och engelsk media. Tre fjärdedelar av de intervjuade talar ofta spanglish med varandra. Studien visade även att majoriteten föredrog engelskspråkig media över den spanska, och visar att myten att spankstalande endast tar del av spanskspråkig media ej stämmer. Man säger att marknadsförare inte förstår denna grupps hybrida natur och att hänsyn bör tas till deras unika identitet vilket även kan innebära att kommunicera med dem på deras eget språk, förslagsvis spanglish (www.minorityprofessionalnetwork.com/News/Spanglish.htm, 2004-05-05). Här ses tydligt unga latinos hybrida identitet, då de trots att de enligt studien mestadels tar del av engelsk media, har förmågan att prata spanska, men ofta kommunicerar på spanglish. Det bör uppmärksammas att studien inte kan representera en större majoritet, i fråga om att ta del av mestadels engelskspråkig media, särskilt med tanke på den stora popularitet som kanaler såsom Telemundo och Mun2 har. Den får stå för representationen av den yngre latinobefolkningen, då den fokuserade på ungdomar, mellan 14 och 24 år. Dock är den ett intressant bidrag då den visar att trots konsumeringen av engelskspråkiga medier, använde man sig av spanglish som kommunikationsverktyg, och den visar även på blandningen, hybridiseringen av ungdomarnas identiteter.

Stavans (2003) använder spanglish på ett uppfinningsrikt sätt när han i sin bok översatt det första kapitlet i *Don Quixote de la Mancha* (vilket han benämner "First Parte, Chapter Uno"). Den börjar: "In un placete de la Mancha of which nombre no quiero remembrearme, vivía, not so long ago, uno de esos gentlemen who always tienen una lanza in the rack, una buckler antigua, a skinny caballo y un grayhound para el chase" (Stavans 2003: 253). Man kan undra vad detta kan betyda för den spanska identiteten och litteraturen då han översätter ett så populärt och högaktat spanskt verk som *Don Quixote*. En spansk nationalskatt har nu blivit förändrad; enligt traditionalisterna förstört och vanvördad, enligt de mer liberala har det öppnat upp dörrarna för nya tolkningar av litterära verk. Man kan även som jag själv, se det som ett uttryck för just en hybridiserad identitet. Ett sätt att förvandla det traditionella till något nyskapande, samtidigt som man håller fast vid det ursprungliga (den spanska kulturen), blandat med det nya (engelskan) fast i en uppdaterad version (spanglish). Detta kan även sägas vara ett exempel på vad Kennedy et al menar när de talar om den kreativa "översättningsprocessen" (se ovan) där man med hjälp av kreativitet förvandlar smärta och nostalgi för hemlandet, till exempelvis kulturella artefakter, genom att hylla hemkulturen på olika vis. Översättningen kan vara ett sätt att locka spanglishtalande till litteraturen, de som kanske inte tidigare intresserat sig för litterära verk av detta slag. Mest av allt är det en manifestation av spanglish existens och ställning idag,

vilket kan tolkas som att man bör vara beredd på en modernisering av det aktade, det traditionella, och blandningen mellan det gamla och det nya, mellan spanskan och engelskan. Stavans nämner själv angående översättningen av verket att det var för honom en frigörande process: "For many Latinos, myself included, Spanglish is more than a tongue and a marketing tool – it's a political stand and an ID card. "English is broken here!" used to be the stigma attached to our neighbourhoods. (www.boston.com/news/globe/ideas/articles/2003/09/14/latin_lingo/, 2004-03-20). Spanglish är alltså på olika vis ett sätt att manifestera sin identitet i blandningen mellan de två kulturerna.

5.4.3.2. "En vanlig blattekille"

Användningen av spanglish kan vara ett sätt att kommunicera med andra i samma situation, en slags tröst genom svårigheterna av att exempelvis vara en minoritet i ett samhälle. Spanglish som ett uttryck för en hybriserad identitet ser vi exempel på i bland annat låttexten nedan från Advance Patrol, vilka kontinuerligt växlar mellan spanska, svenska och engelska i sina låtar. Låten ("Dialogen") handlar om hur det känns att komma till Sverige från Chile, och hur det känns att inte platsa någonstans. Även då de ofta använder svenska, använder de spanglish, och denna låttext är ett exempel på detta. Låten börjar med en fråga ställd till Gonza i gruppen, som rappar på svenska, och fortsätter med spanglish/svensk rap av Juan.

– Vad är du Gonza, är du Chilenare eller Svensk?
– Säg mig hur fan skulle jag kunna svara på en sådan fråga
Jag kom till Sverige när jag var sex jag hade inte ens förmåga
Att skriva, förstå det associativa med det destruktiva
[...]
Uppväxt här, släkten där, svensk historia den jag lär
Men lyssna här jag är väldigt stolt över det feta blod som jag bär
[...]

El Maguever orgujosamente recordando
Sierro mis ojos y lentamente voy soñando
Thinking about where is was raised and where I'm from
87' was the year Juan became the don
Didn't now much and had to grow up really fast
Wit my pops behind bars and my mom was short on cash
I had to realise that from here on Malmö is my home
Y sin el lenguaje U can bet I felt alone
De verdad socio yo sentia la injusticia
Y yo donde planto mis semijas sin familia
Igual här i Sverige var jag en vanlig blatte kille
Ignoranta svenskar frågade: "Har ni kylskåp i Chile"
Självklart, vi chilenare e civiliserat folk
Firar jul, har kniv och gaffel o röker vår holk
Pero cosas materiales nunca nos faltaron
Muchos abusaron de el social y no aguantaron

(www.hiphoptexter.com, 2004-05-03)

I texten (sista stycket) förklarar rapparen Juan hur det var att komma till Sverige. Han berättar att fadern var i fängelse, mamman hade ont om pengar, och han var tvungen att inse att Malmö nu var hans nya hem. Han säger: ”Y sin el language U can bet i felt alone” vilket betyder ungefär ”och utan [att kunna] språket kan du slå vad om att jag kände mig ensam”. Han berättar även att han kände orättvisan samt hur det var att vara utan sin familj, hur han missförstods av ”ignoranta svenskar”. ”Pero cosas materiales nunca nos faltaron” (fast materiella saker var vi aldrig utan), ”muchos abusaron de el social y no aguantaron” (ung. ”missbrukade av socialen och orkade inte med det”). Här kan vi alltså se en skildring av hur det kan vara att komma som invandrad till en ny kultur och samtidigt som man försöker bevara sin hemkultur, ta del av den nya kulturen. Svårigheterna han talar om i processen av integrationen i den nya kulturen är något som många invandrade kan känna igen sig i, samt känslan av att känna att man inte riktigt hör hemma någonstans. Förutom blandningen av den svenska och latinamerikanska kulturen finns här även ett tillskott av den amerikanska kulturen, eftersom gruppen rappar, vilket ju är ett amerikanskt kulturfenomen, innefattande hiphopkulturen som initierades i USA, samt att de även rappar på engelska. Dessa faktorer gör denna låt till ett ypperligt exempel på ett globalt hybridiserat uttryck, med element av varje tema i denna uppsats. *Språkligt* använder de spanglish för att ge uttryck för sina känslor och upplevelser som en del av en *diasporakultur*, i en slags *föreställd spanglishgemenskap* som skapats som en produkt av och i en *globaliserad* värld, och av dessa ingredienser blir resultatet en hybridiserad identitet, manifesterad som spanglish.

5.4.3.3. ”Living in spanglish”

Det har diskuterats om användandet av spanglish har att göra med en form av avfärdande av den amerikanska kulturen och en vägran att integreras, eller om det har att göra med ett försök att bättre förstå den amerikanska kulturen genom att blanda denna med sin egen? Detta är en svår fråga, eftersom det är svårt att ge ett klart och enkelt svar. Jag har dock genomgående hävdade att spanglish är ett sätt att blanda den gamla kulturen med den nya, för att skapa en slags samhörighet, en gemenskap, och att på sätt och vis bevara den gamla kulturen samtidigt som man integreras i den nya. Då undersökningar (www.minorityprofessionalnetwork.com/News/Spanglish.htm, 2004-05-05) visat att en majoritet av de tillfrågade använder sig av engelskspråkig media, kan det inte helt röra sig om ett totalt avfärdande av den amerikanska kulturen, detta är även svårt, särskilt då man lever i USA. Jag vill säga att spanglish är ett sätt att inkorporera den amerikanska kulturen i sitt hemlands kultur, genom bland annat språket.

För några är spanglish mer än en språklig eller ens kulturell yttring, det är ett levnadssätt. Som Ed Morales, författare av boken *Living in Spanglish* säger: ”Spanglish is about living in Spanglish, being Spanglish” (www.amherst.edu/~spanglish/garrido.htm, 2004-05-05). För att avsluta detta avsnitt om hybridiserade identiteter, visar jag här en dikt av Aurora Levins Morales, då hon beskriver sin relation till spanglish.

Child of the Americas

I am a child of the Americas,
a light-skinned mestiza [blandning] of the Caribbean,
a child of many diaspora, born into this continent at a crossroads.
I am a U.S. Puerto Rican Jew,
a product of the ghettos of New York I have never known.
An immigrant and the daughter and granddaughter of immigrants
I speak English with passion: it's the tongue of my consciousness,
a flashing knife blade of cristal, my tool, my craft.
I am Caribeña, island grown. Spanish is my flesh,
Ripples from my tongue, lodges in my hips:
the language of garlic and mangoes,
the singing of poetry, the flying gestures of my hands.
I am of Latino America, rooted in the history of my continent:
I speak from that body.
I am not African. Africa is in me, but I cannot return.
I am not taína. Taíno is in me, but there is no way back.
I am not European. Europe lives in me, but I have no home there.

I am new. History made me. My first language was **spanglish**.
I was born at the crossroads
and I am whole.
Aurora Levins Morales

(www.fas.harvard.edu/~gstudies/latin/lessons/projects.htm, 2004-05-05)

Denna dikt gör tydlig representationen av författarinnan som en hybrid identitet. Hennes härkomst är minst sagt blandad. Hon berättar att hon talar engelska och spanska, härstammar från Puerto Rico, är jude, men verkar inte känna sig hemma i någon kategori. Hon har inte *ett* hem, utan många. Hon är något nytt, en blandning, vars språk är spanglish, säger hon, och genom detta känner hon sig ”hel”.

Sammanfattningsvis har jag hävdad att spanglish har vissa element av diasporabegreppet i dess idealiserande av hemlandet, och orienteringen samt nostalgikänslorna för hemkulturen vilket kan uttryckas i kulturella artefakter. Genom att använda sig av spanglish kan man till viss del återetablera sin etniska identitet, i skapandet av spanglish som en gemenskap. Dock menar jag att spanglish inte till fullo kan sägas vara en del av en diaspora, i dess hela

betydelse, så jag i min undersökning kommit fram till att spanglish som fenomen mer är en hybridiserad identitet som uttrycker en bikulturell strömning i blandandet mellan två kulturer.

6. Resultatdiskussion

Jag menar alltså i min uppsats att spanglish är en språkgemenskap, (en föreställd sådan), som i samband med vissa drag av en diasporakultur (till följd av migration) och med hjälp av globaliseringen och dess effekter (exempelvis i form av den nya kommunikationsteknologin) idag används bland annat som en slags gränsmarkering samt identitetsmarkering av etniska grupper (i detta fall latinamerikanska i USA). Spanglish som språk används dock även av dem som inte är fullt så kunniga i engelska och därmed bidrar spanglish för dem till en förenkling av språket. Risken med att tala spanglish kan vara att hamna i ett språkligt mellanting där man kanske inte går steget längre att utveckla sina språkkunigheter till att lära sig ”ordentlig” engelska. Spanglish för alltså inte enbart med sig positiva möjligheter för dessa grupper att uttrycka sig, utan kan även, precis som traditionalisterna menar, vara en fälla för dessa talare. Det ska dock uppmärksammas att utvecklingen i stort, och spanglish som ett exempel för denna slags språkförändringar, är svår att reglera i dagens läge, och enligt min mening är det även viktigt att överhuvudtaget få kunna uttrycka sig på dessa sätt. Det är också viktigt att poängtera skillnaden mellan den medvetna och den mer eller mindre omedvetna användningen. Risken med att hamna i detta mellanting ökar betydligt då man inte frivilligt använder sig av spanglish utan gör detta av en slags okunskap i engelska. Den vad jag kallar medvetna användningen av spanglish sker då man vill understryka sin etniska identitet i olika sammanhang och detta kan man även göra då man redan behärskar engelskan, och medför alltså inte samma risk för att fastna i blandningen av språken, eftersom man frivilligt väljer när man vill använda sig av detta. Spanglish kan även ses som en slags gemenskap i utanförskap, och det kanske känns bekvämare att betona sin etnicitet istället för att tyst smälta in i det amerikanska samhället.

6.1. Spanglish ett uttryck för global tillvaro

En språkgemenskap, som spanglish, kan vara ett slags skydd mot omvärlden och även ett sätt att skapa ett band med dem som talar likadant, som är från samma kulturella, sociala eller geografiska bakgrund. Språkgemenskapen kan skapas utifrån nostalgi för hemlandet och för att återupprätta kulturella band och gemenskaper med sitt ursprungliga hemland. Den etniska identiteten kan även stärkas med hjälp av ett språk som spanglish, speciellt då gruppen eller

gemenskapen är i ett underläge i samhället och har en minoritetsposition. Man kan då vilja markera detta med spanglish. Även om detta kanske inte officiellt sett ger makt, kan det kännas som en styrka i gruppen. Dagens ”latinoboom” i världen (latiniseringen, den enorma förekomst av latinamerikansk musik och olika media, där spanglish medverkar) är ett tecken på att spanglish blomstrar och verkligen är ett starkt och fungerande uttryckssätt för miljontals människor världen över. Konsekvensen av denna är en möjlig stereotypisering av den latinska identiteten. Detta kan man även ofta se i medier där framställandet av spansktalande ofta visar på stereotyper; en form av spanglishtalande (vilket i många fall är menat att vara en symbol för okunskap) och en slags machokaraktär för män och foglighet för kvinnor.

Spanglish kan ses som ett uttryck för en postmodern, global tillvaro, språkligt samt även i andra kulturella uttrycksformer. Det är viktigt att se det som just detta, och farligt att reducera det till att endast vara ett felaktigt sätt att tala på, som ”de andra” eller ”de som är okunniga” talar. Spanglish är ett exempel på en slags ”globalisering underifrån” där man betonar och återetablerar sin lokala kulturella identitet på en global arena, och skapar en ny slags kultur, i blandningen mellan kulturerna, vilket skapar en slags hybridisering. Spanglish kan tydligt ses i olika kulturella uttrycksformer exempelvis i musiken och dansen, vilket är ett sätt att förstärka gemenskapen i sin kultur som alltså kan ge en känsla av tillhörighet, genom att understyrka och framhålla kulturen med stolthet. I min analys har jag sett att spanglish har vissa likheter med diasporabegreppet, men inte fullt ut. Spanglish representerar en ny identitet, en ny kultur. Jag ser spanglish som ett bikulturellt uttryck, som föds ur en hybridiserad identitet, då två kulturer förenas i en ny kultur. Metaforen spanglish som en hybrid är mer tillämplig än endast diasporabegreppet, då immigranter ofta befinner sig mellan den gamla hemkulturen och den nya kulturen vilket skapar en bikulturell korsning. Detta medför alltså att hemlandet förlorar sin direkta närvaro och blandar nya idéer som resulterar i olika artistiska former och blir ett slags kulturellt arv som gynnar kulturell, intellektuell och artistisk kreativitet.

6.2. Attityder om spanglish

Spanglish som språkligt fenomen kritiserar ofta och ses som ett tecken på inkompetens av många intellektuella. För många är flerspråkighet ett tecken på intelligens men spanglish ses ofta som motsatsen av detta. Hur man än ser på det är det en viktig del av en persons etniska identitet. I USA ses det oftast som ett tecken på intelligens att kunna fler än ett språk, men

endast om de som är flerspråkiga har engelska som sitt modersmål (Thomason 2001: 32). Alltså är det ofta vanligt att man ser ner på spansktalande. Det har dock visats att det krävs en viss kunnsighet i blandningen av två språk då man kan använda båda språkens resurser för olika syften, och detta visar på tvåspråkig kompetens (ibid.: 54). Spanglish kan ses som ett begåvat sätt att använda sig av kodväxling och man måste alltså kunna båda språken mer eller mindre för att använda spanglish. Något som styrker detta är när Stavans (2003: 6) beskriver spanglish som ett språk han endast kunnat börja tala då han kunde behärska både spanskan och engelskan väl. Vissa menar att spanglish kan påverka inläringen av engelskan som ett andra språk. Exempelvis Dana Gerald, språklärare i Texas som, i en intervju av tidningen Daily Illini, menar att barn bör lära sig ett språk korrekt innan de växlar till ett annat. Hon erkänner själv att hon kodväxlar ibland, men att detta inte är att rekommendera. Andra mer negativa röster om spanglish, exempelvis Israel Ortiz i samma intervju, menar att ”de som talar spanglish visar hur ignoranta de är gällande båda språken”. En annan intervjuperson menar han är rädd för att man snart inte kan skilja mellan engelskan och spanskan (www.dailyillini.com/nov02/nov20/news/stories/campus02.shtm, 2004-03-22). Varför ses spanglish som så kontroversiellt? Jag hävdar att det kan bero på att man kan vara rädd för det nya, det utforskade, det odefinierade samt även för att de gamla traditionella språken så som vi känner dem ska försvinna.

6.3. ”Hasta la vista, baby”

En intressant parentes angående spanglish är den motsatta utveckling som sker i icke-spansktalandes sätt att använda spanglish som också visar på den stereotypisering som existerar. Detta är intressant att ta upp på grund av dess påvisning av olika språkfunktioner i olika samhällsmiljöer, och är vad Hill (1993) kallar anglo-spanish. Hill menar att anglo-spanish är ett sätt att positionera den man talar till, med en lägre status än vad man själv är. Fraser som ”no problemo” och ”hasta la vista, baby” (ur filmen Terminator) är en slags positionering. Anglos (engelsktalande med engelska som förstaspråk) använder spanskan, men på ett begränsat och specialiserat sätt, som enligt Hill (ibid.) stödjer ett större projekt av social och ekonomisk domination över de spansktalande i regionen. Hill menar att sådan användning av språket som ”hasta la vista baby” av anglos visar på en social distansering av spansktalande och även en grad av nedsättande. Anglo-spanish innehåller en speciell lingvistisk struktur vilket skapar en extrem distans mellan talare av de två språken, och visar de spansktalande på ett föraktligt sätt. Denna typ av spanska menar Hill används knappast av spansktalande. Hill vill visa att mer maskerade former av språkanvändning, som synbart

oskyldiga språkfel, intonation, kan dölja rasism och kulturella/politiska förhållningssätt (Hill, 1993). Denna typ av språkanvändning, vilket jag menar är anglos sätt att använda sig av spanglish, visar på graden av latiniseringens negativa effekter i dess stereotypisering av spansktalande. Jag ser dock inte alltid denna användning som ett sätt att nedsätta spansktalande, men den kan även ha denna funktion.

6.4. Framtiden för spanglish?

Kan spanglish ses vara en generell tendens, ett slags uttryck för en allmän utveckling? Jag menar att den är det, speciellt i sin språkliga form. Thomason (2001: 10) konstaterar att språkkontakt, kontakten mellan olika språk, är normen inte undantaget, och att vi har all rätt att förvånas om vi hittar ett språk vilkas talare lyckats undvika kontakt med andra språk i längre än hundra år. Hudson menar i vår intervju att spanglish absolut är ett uttryck för en större generell utveckling då ”detta [språkmöten] händer om och om i världen och det är naturligt att detta sker”. Angående en framtida acceptans av spanglish som språk menar Hudson i vår intervju att det finns två problem varav det egentliga problemet inte är språkligt utan det är ”människans oförmåga att acceptera andra grupper” och ”människans drivkraft som driver oss att forma grupper, och ställa andra utanför”. Hon menar att så länge den grupp som talar minoritetsspråket är underprivilegerade kommer de ha en sämre ställning. Om det skulle ske en förändring i maktförhållandena och minoriteten plötsligt skulle bli till en majoritet, då förändras attityden för minoritetsspråket, ”då är det ett fint språk”, säger hon. Ett annat problem är att när blandspråk uppstår i en underordnad samhällsgrupp brukar det språket vara ett fullbordigt språk i hemmiljön men, menar Hudson, oftast inte har kapaciteten att bli ett maktspråk eftersom det fattas ”maktord”, då det har ett begränsat register. Tar man ut språket ur sin miljö är det alltså ett ”fattigt” språk, och ”de som talar detta språk kommer aldrig ha tillgång till maktens korridorer”, säger Hudson. För att spanglish ska accepteras som ett ”riktigt” språk bör det alltså uppbackas institutionellt och politiskt på något sätt och det verkar vara en utveckling som låter dröja. Thomason (2001: 69) säger att ”i (historisk) lingvistik är det en truism att språkförändringar är oförutsägbara, om du vet att en förändring kommer att inträffa, måste den redan vara på väg”, som i stort ger svar på frågan om spanglish är en ny företeelse, vilket det alltså inte är. Detta menar även Stavans i vår intervju då han ofta blir tillfrågad om framtiden för spanglish och brukar svara att den redan är här, ”vi lever i framtiden eftersom spanglish redan är här”, säger han. Stavans säger att det enda man med säkerhet kan veta är att spanskan aldrig kommer att vara densamma; ”Spanskan kanske en dag

blir till spanglish, eftersom dagens teknologi accelererar trenden”, menar han (www.spainview.com/spanglish.html, 2004-03 -15). Spanglish språkliga framtid kan alltså diskuteras; vissa menar att spanglish bara blir större och mer populärt medan andra är mer försiktiga och menar att språket, trots en ständig utveckling, utvecklas långsamt och för att spanglish ska bli ett större språk krävs det en rejäl uppbackning. Spanglish framtid i dess kulturella uttryck är dock enklare att förutsäga eftersom vi idag tydligt kan se hur spanglishföreteelser berikar vår vardag och fyller vår västerländska kultur med inslag från latinovärlden. Detta tror jag är ett skeende som redan har nått sin höjdpunkt, men för den skull tror jag inte att utvecklingen kommer att sina. Tvärtom, tror jag att latinokulturen och spanglish som fenomen endast kommer att bli mer intressant för en större och bredare publik. Detta eftersom spanglish som fenomen ju är större än endast ett musikaliskt eller språkligt uttryck, även om dessa är spanglish tydligaste former. Jag ser spanglish som den totala blandningen mellan den västerländska/amerikanska kulturen och den latinska/sydamerikanska kulturen. Detta innefattar alla aspekter av kulturen; förutom musiken, även om den är ett starkt och betydelsefullt uttryck, även matkulturen, språkanvändningen, litteraturen, filmkonsten, sportutövandet, turistandet, levnadssättet, och så vidare, vilket allt har sin utgångspunkt i språket.

I framtiden kan det vara intressant att undersöka hur spanglish utvecklas. I synnerhet hur spanglish som språkligt fenomen antingen florerar och förstärks i sin position eller om utvecklingen avtar och i så fall varför. Kan spanglish möjligen ha en signifikant framtida påverkan på engelskan som språk? Kan man kanske se en slags återgång i historien, liknande då spanskan hade sitt inflytande över det engelska språket, fast denna gång i form av spanglish? Klart är i var fall att dagens spanglish blomstrar runt om i världen, även på de mest oförutsägbara platser, tack vare att vi idag på olika sätt står närmare varandra som världsmedborgare som en effekt av en globaliseringsprocess. För dem som fortfarande tvekar, avslutar jag med ett par väl valda spanglishord, yttrade av Ilan Stavans:

Beware: ¡Se habla el espanglés everywhere these days!

(Stavans 2003: 5)

(Spanglish talas överallt idag!)

7. Källförteckning

Böcker:

- Anderson, Benedict (1993) *Den föreställda gemenskapen*, Göteborg: Daidalos
- Arvidsson, Alf (2001) *Etnologi*, Lund: Studentlitteratur
- Bauman, Zygmunt (2000) *Globalisering*, (Fredrik Miegel övers.) Lund: Studentlitteratur
- Ehn, Billy & Löfgren, Orvar (2001) *Kulturanalyser*, Malmö: Gleerups
- Fought, Carmen (2003) *Chicano English in Context*, New York: Palgrave Macmillan
- Giddens, Anthony (2000) *Runaway World*, London: Profile Books
- Johansson, Thomas & Miegel, Fredrik (1996) *Kultursociologi*, Lund: Studentlitteratur
- Kennedy, Paul (red), (2002) *Communities Across Borders*, London: Routledge
- Stavans, Ilan (2003) *Spanglish*, New York: Harper Collins
- Thomason, Sarah G (2001) *Language Contact*, Edinburgh: Edinburgh University Press

Artiklar:

- Hill, Jane (1993) "Hasta la vista, baby, Anglo Spanish in the American Southwest", *Critique of Anthropology*, vol. 13, No 2, June 1993

Intervjuer:

- Hervik, Peter (Vik. Universitetslektor, IMER, Malmö Högskola)
- Hudson, Jean (Universitetslektor i engelska med kommunikativ inriktning, modern lingvistik, fil. dr. engelska, IMER, Malmö Högskola)
- Stavans, Ilan (författare av boken *Spanglish* (2003))

Internetartiklar:

- Erichsen, Gerald, "Spanglish – English's Assault on Spanish", *About*
<http://spanish.about.com/library/weekly/aa042301a.htm>, 2003-03-24
- Escobar Ulloa, Ernesto & Marx, Agnes, "Interview with Ilan Stavans", *The Barcelona Review*
http://www.barcelonareview.com/40/e_is_int.htm, samt
http://www.barcelonareview.com/40/s_is_int.htm, 2004-04-10
- Garrido, Joaquín, "Spanglish, Spanish and English", *Amherst*
<http://www.amherst.edu/~spanglish/garrido.htm>, 2004-05-05

Hernandez, Daniel, "Spanglish moves into mainstream", *The Boston Globe*
http://www.boston.com/news/nation/articles/2004/01/11/spanglish_moves_into_mainstream/, 2004-03-20

Johnson, Alex "Spanglish", *Spainview*
<http://www.spainview.com/spanglish.html>, 2004-03 -15

Li, Shelley, "Spanglish moves into mainstream U.S. culture", *Daily Texan*
<http://www.dailyillini.com/nov02/nov20/news/stories/campus02.shtm>, 2004-03-22

Martinez, Leonel, "How do you say voters in Spanglish?", *Voz Nuestra*
<http://www.voznuestra.com/PoliticalWires/2003/July/18>, 2004-04-22

Olague, Susana, "Towards New Dialects: Spanglish in the United States", *Toronto*
<http://www.chass.utoronto.ca/~cpercy/courses/63620lage2.htm>, 2004-03-23

Stavans, Ilan, "The Gravitas of Spanglish", *The Chronicle Review*
<http://chronicle.com/free/v47/i07/07b00701.htm>, 2004-03-22

Suarez, Ray, "Spanglish", *PBS Newshour*
www.pbs.org/newshour/bb/entertainment/july-dec03/spanglish_10-23.html, 2004-03-22

(Författare okänd) "A 'Spanglish' World Flourishes Among Latino Youth", *Minority Professional Network*
<http://www.minorityprofessionalnetwork.com/News/Spanglish.htm>, 2004-05-05

(Författare okänd) "Not for the purists" *The Economist*
http://www.economist.co.uk/books/displayStory.cfm?story_id=2155284, 2004-02-23

Övriga Internetkällor:

<http://www.fas.harvard.edu/~gstudies/latin/lessons/projects.htm>, 2004-05-05

<http://www.hiphoptexter.com>, 2004-05-03

<http://www.imdb.com/title/tt0371246>, 2004-03-28

<http://www.mun2television.com>, 2004-05-03

<http://www.telemundo.com>, 2004-05-03

